

רווחה ועמדות

עזיבת החברה החרדית מתרחשת בגיל צעיר - בתקופה שהיא קריטית להשתלבות בהשכלה ובתעסוקה. אלא שהיוצאים הצעירים הם לרוב חסרי השכלה מספקת להשתלבות בהשכלה גבוהה או בתעסוקה איכותית, ולרוב אינם מקבלים סיוע מהמשפחה. היוצאים מדווחים בשיעורים גבוהים יותר על תחושות עוני ועל קשיים כלכליים, ובשיעורים נמוכים יותר של בעלות על דירות.

למרות הקשיים האלו, ניתוח מדדי רווחה רגשית מעלים שבעתות שגרה, רמות הדיווח על תחושות דיכאון גבוהים אך במעט משל הלא חרדים ללא הבדל בשיעורים המדווחים על תחושות בדידות. אך בשנים 2023-2024, במקביל לזעזועים פוליטיים ולמלחמה, נרשמה עלייה בדיווח על תחושות דיכאון.

במבט על מידת האמון במוסדות המדינה, הנתונים מלמדים על שחיקה עקבית ברמות האמון במערכת המשפט, בממשלה ובכנסת. היוצאים דומים יחסית ללא-חרדים, אך רמת האמון שלהם במערכת המשפט נמוכה יותר ושביעות הרצון שלהם מתפקוד הכנסת מעט גבוהה יותר.

קשר עם המשפחה ורווחה כלכלית

רווחה רגשית

אמון ושביעות רצון מתפקוד גופי שלטון

1. בקרב רווקים או גרושים ללא ילדים
 2. חוששים מסיכונים בריאות, כלכליים, ביטחוניים וכדומה
 3. מביעים אמון בתפקוד מערכת המשפט / הממשלה
 4. שבעי רצון מתפקוד הכנסת

ד. מדדי רווחה ועמדות

קבוצות ומקורות נתונים

קבוצות

סיווג הקבוצות נעשה על פי השתייכות כיום (חרדים כיום או לא) לעומת השתייכות בעבר (האם הם מרקע חרדי או לא).

קבוצות משנה

יוצאים (חרדים לשעבר): בעלי רקע חרדי שאינם חרדים כיום - קיצור ליוצאי החברה החרדית.
חרדים מבית: בעלי רקע חרדי שהם חרדים כיום - קיצור לחרדים מבית חרדי.
מצטרפים ("מתחרדים"): בעלי רקע לא־חרדי שהם חרדים כיום - קיצור למצטרפים לחברה החרדית.
לא־חרדים: בעלי רקע לא־חרדי שאינם חרדים כיום - קיצור ליהודים לא־חרדים.

מקורות נתונים ושיטות זיהוי (*)

הסקר החברתי של הלמ"ס - לשנים 2007-2012 וכן 2017-2024, יהודים (נשים וגברים) בני 20-64. זיהוי רקע חרדי: גדל/ה (בגיל 15) במשפחה חרדית לפי הגדרה עצמית (משתנה זה אינו זמין בנתונים לפני שנת 2007 ובשנים 2013-2016); זיהוי חרדי/ת כיום: לפי הגדרה עצמית.

סקר כוח אדם (סכ"א) של הלמ"ס - לשנים 2021-2024, גברים יהודים ילידי ישראל בני 25-64. זיהוי רקע חרדי: בוגר ישיבות חרדיות לפי דיווח עצמי (שיטת דש"ת); זיהוי חרדי כיום: לפי הגדרה עצמית (רמת משק הבית).

(*) עוד על מקורות הנתונים ראו בנספח המקוון.

ד-1 מבוא

היציאה מהחברה החרדית מתרחשת בגיל צעיר - בתקופה שהיא קריטית להשתלבות בהשכלה ובתעסוקה. בתקופה שלאחר העזיבה היוצאים עדיין אינם מבוססים מבחינה כלכלית, ופעמים רבות הם חסרי עורף משפחתי. אומנם רובם נשארים בקשר עם משפחתם, אך הקשר חלש יותר, והם אינם יכולים להסתמך על סיוע כלכלי מצד המשפחה. כך, דווקא בתקופה קריטית זו היוצאים הצעירים מוצאים עצמם קרחים מכאן ומכאן: ללא השכלה, שנעשויה הייתה לאפשר להם להשתלב בתעסוקה איכותית, וגם ללא סיוע מהמשפחה, שנעשוי היה לאפשר להם תקופת הסתגלות או יכולת להשתלב בהשכלה גבוהה. כתוצאה מכך, בהשוואה לקבוצות המשנה האחרות הם מצליחים פחות לשאת בהוצאות, פחות שבעי רצון ממצבם הכלכלי ומדווחים יותר מאחרים על תחושות עוני. אך למרות האתגרים הניצבים בפניהם, היוצאים, שנמצאים בתחילת דרכם, אופטימיים בנוגע ליכולתם לשפר את מצבם.

פרק זה סוקר מדדים שקשורים ברמת חיים כללית, בשביעות רצון מהמצב הכלכלי וברווחה בקרב היוצאים. המדדים השונים מוצגים גם בהשוואה לשלוש קבוצות המשנה האחרות - חרדים מבית חרדי (חרדים מבית), מצטרפים לחברה החרדית (מצטרפים) ויהודים לא־חרדים (לא־חרדים). הניתוחים מבוססים על נתוני הסקר החברתי, ואלא אם מצוין אחרת מתייחסים לנשים ולגברים.

להלן תיאור הסעיפים: בסעיף ד-2 מוצגים מדדים הקשורים לקשר עם המשפחה; בסעיף ד-3 מוצג ניתוח של מדדי רווחה כלכליים; מדדים סובייקטיביים על המצב הכלכלי, כגון שביעות רצון כלכלית, תפיסות עוני ויכולת לעמוד במסגרת התקציבית החודשית; מדדי רמת חיים אובייקטיביים, כגון שיעור בעלי דירות ובעלי רישיון נהיגה, וגם השוואה של שביעות רצון מהדירה ומאזור המגורים; בסעיף האחרון (ד-4) מוצגים מדדי רווחה רגשיים כמו תופעות של תחושות בדידות ודיכאון והרגשות לחץ. נוסף על כך מוצגת תיבה הבוחנת את השינויים במידת האמון בגופי שלטון ושביעות הרצון מתפקודם בתקופה רווית זעזועים וחוסר יציבות פוליטית במדינת ישראל בשנים האחרונות.

ד-2 קשר עם המשפחה

רוב היוצאות והיוצאים עוזבים את החברה החרדית בגילים צעירים - עד גיל 25 לערך. בתקופה שלאחר העזיבה הם לא מבוססים מבחינה כלכלית, ופעמים רבות הם חסרי עורך משפחתי; אומנם רובם נשארים בקשר עם משפחתם, אך הם לא יכולים להסתמך עליה לסיוע כלכלי. מצב זה ניכר במידת שביעות הרצון מהקשר של היוצאים עם משפחתם (תרשים ד-1א). כדי לבחון באיזו מידה הקשר עם משפחת המוצא עשוי להסביר את הממצאים, הניתוח מוצג בנפרד לרווקים (כולל גרושים ואלמנים ללא ילדים) וללא-רווקים, שכן ייתכן שחלק מהנשואים או אלו שהם הורים לילדים מדווחים על המשפחה שבחרו להקים ולא על משפחת המוצא.

ככלל, היוצאים מביעים שביעות רצון מהקשר המשפחתי, אך במידה פחותה מאשר קבוצות המשנה האחרות: רק כמחצית מהיוצאים הרווקים מדווחים על שביעות רצון גבוהה מהקשר עם משפחתם (47%), לעומת 70% מהלא-חרדים ו-82% מהחרדים מבית. היוצאים הלא-רווקים מדווחים על שביעות רצון בשיעורים גבוהים מעט יותר (62%) - אך עדיין נמוכים במקצת מהשיעורים בקרב לא-חרדים (69%).

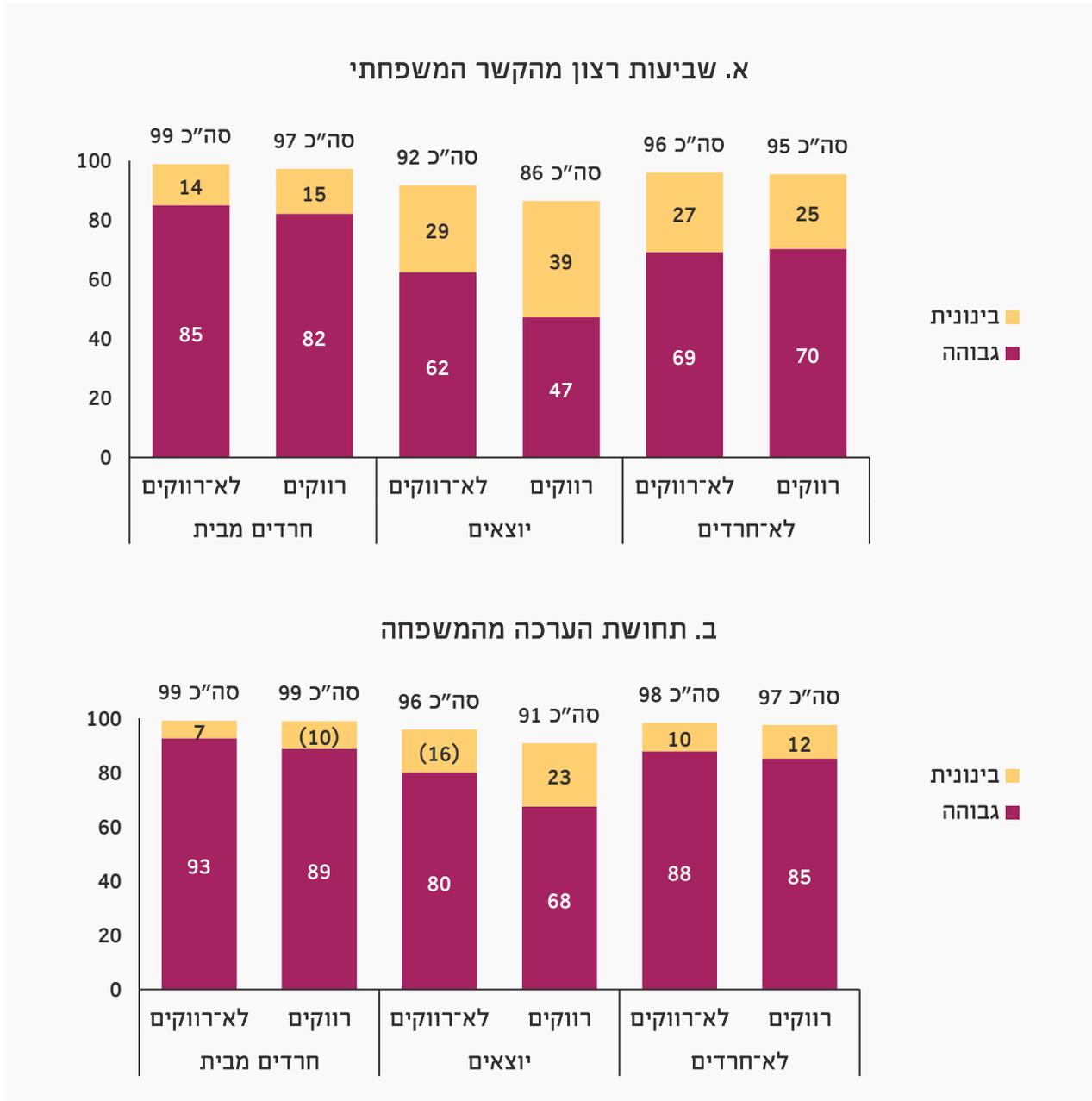
ההבדלים בין קבוצת היוצאים לבין קבוצות המשנה ניכרים גם באופן שבו הם תופסים את ההערכה של משפחתם כלפיהם (תרשים ד-1ב): רק כשני שלישים (68%) מהיוצאים הרווקים מדווחים שההערכה של המשפחה כלפיהם היא גבוהה, לעומת 85% בקרב לא-חרדים ו-89% בקרב חרדים מבית. גם במדד זה הדירוג שהעניקו היוצאים הנשואים היה גבוה יותר בהשוואה לדירוג של היוצאים הרווקים.

ההבדל בין רווקים לבין לא-רווקים ניכר רק בקרב היוצאים ופחות בקבוצות המשנה האחרות. כאמור, הרווקים מדווחים בהכרח על משפחת המוצא, ואילו הנשואים או הורים לילדים עשויים לדווח גם על המשפחה שבחרו להקים ולא על משפחת המוצא. ייתכן גם ששביעות הרצון הגבוהה יותר בקרב הנשואים נובעת מכך שהם מרוצים יותר מהקשר עם משפחת המוצא שלהם, אם בשל הזמן שעבר מאז היציאה ואם משום שהיחס אליהם השתנה לאחר שהקימו משפחה משלהם.

ההבדלים בין הקבוצות במדדים אלו הם בעיקר בשיעור המדווחים על רמה גבוהה של שביעות רצון והערכה לעומת המדווחים על רמה בינונית. כדי לשקלל את רמת שביעות הרצון ואת הרמה של הערכת המשפחה לכדי מספר אחד, מוצג ניתוח של מדד המשקלל את המידה המדווחת (תרשים ד-2), בשונה מהמדד הבינרי של סה"כ מרוצים (מעריכים) - הנותן משקל זהה (ציון 1) למי שהשיב "מרוצה מאוד" ("במידה רבה") ומרוצה ("במידה מסוימת") ומשקל זהה (ציון 0) למשיבים "לא כל כך" ו"בכלל לא".

בתרשים ד-2 מוצג מדד המשקלל את מידת שביעות הרצון והערכת המשפחה על ידי מתן ציון חלקי שמשקף שביעות רצון חלקית. כך, בשתי קטגוריות הביניים: ציון של 2/3 שביעות רצון (במקום ציון מלא) למי שהשיב מרוצה (במידה מסוימת) וציון של 1/3 שביעות רצון למי שהשיב לא כל כך (במקום ציון חסר).

תרשים ד-1: מדדי קשר משפחתי (נשים וגברים) - לפי סטטוס משפחתי נוכחי (%)

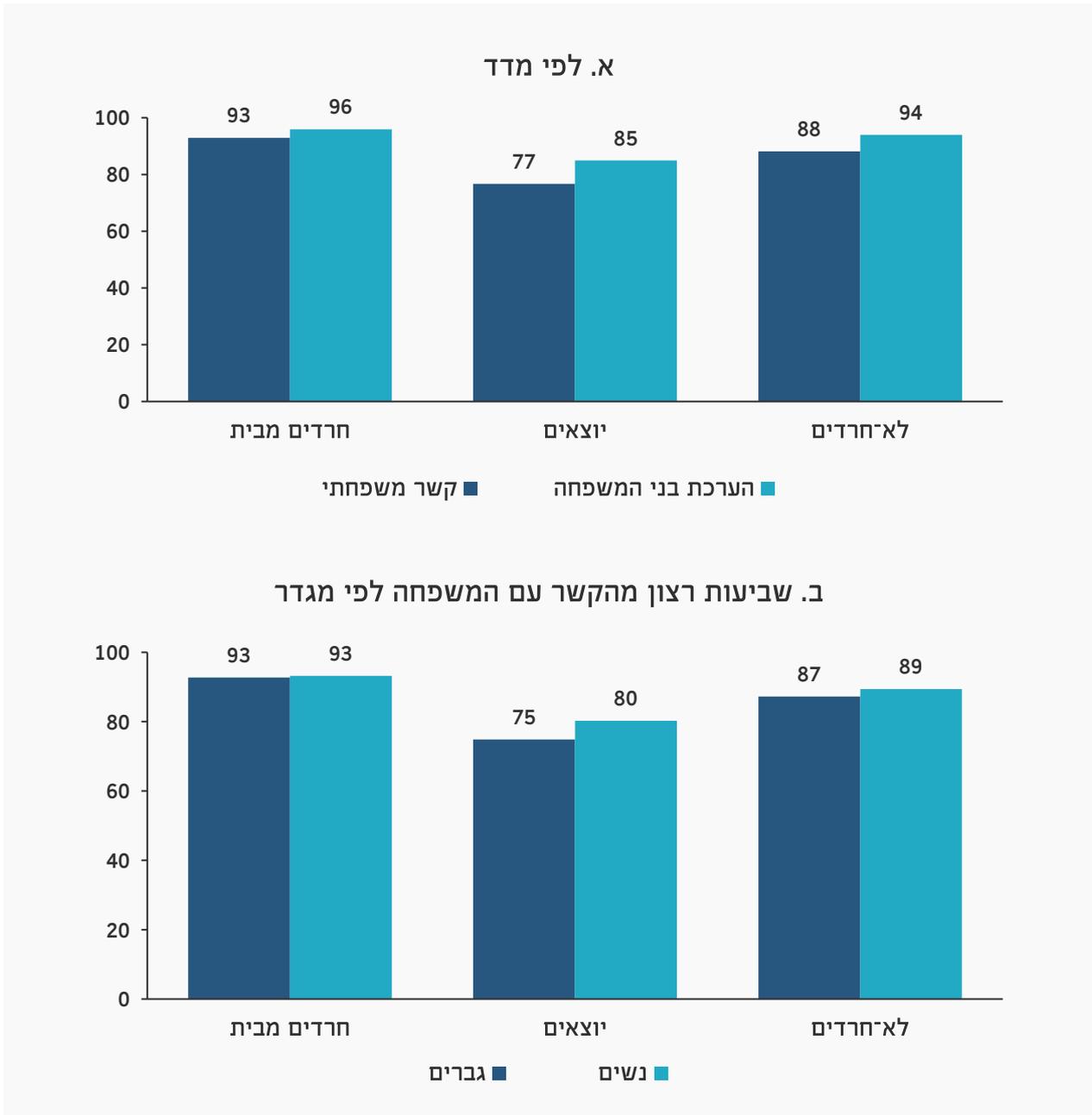
בסוגריים - ערך בקטגוריה שטעות הדגימה היחסית בה היא בין 0.15 ל-0.3 (להרחבה ראו בנספח המקוון).

מקור: נתוני הסקר החברתי לשנים 2018-2024, יהודים בני 20-64.

רווקים: כולל גרושים או אלמנים ללא ילדים.

שביעות רצון מהקשר המשפחתי: גבוהה - השיבו "מאוד מרוצים"; בינונית - השיבו "מרוצים" לשאלה "האם אתה מרוצה מהקשר שלך עם בני משפחתך?"; תחושת הערכה מהמשפחה: גבוהה - השיבו "במידה רבה", בינונית - השיבו "במידה מסוימת" לשאלה "באיזו מידה אתה מרגיש שבני משפחתך מעריכים אותך?" לנתונים עבור קבוצות נוספות ראו לוח ד-1 וד-2.

תרשים ד-2: מדדי קשר משפחתי - לפי מדד ומגדר (בקרב רווקים)

מקור: נתוני הסקר החברתי לשנים 2018-2024, יהודים בני 20-64 - רווקים (כולל גרושים/אלמנים שאינם הורים לילדים).
 התרשים מציג באחוזים מדד משוקלל של מידת שביעות רצון מהקשר המשפחתי ומידת תחושת הערכה מהמשפחה).
 התשובות לכל שאלה הן בעלות ארבע רמות - ממרוצה מאוד / במידה רבה עד בכלל לא.
 במדד המשוקלל כל רמה קיבלה ציון יחסי בין 1 ל-10 כדלהלן: ציון 1 לרמה הגבוהה (מרוצה מאוד / במידה רבה); ציון 2/3 לרמה השנייה (מרוצה/ במידה מסוימת); ציון 1/3 לרמה השלישית (לא כל כך); ציון 0 לרמה הרביעית הנמוכה (בכלל לא).
 לנתונים עבור קבוצות נוספות ראו לוחות ד-1 וד-2.

הניתוח מראה כי בממוצע 77% מהיוצאים שבעי רצון מהקשר המשפחתי ו-85% שבעי רצון מהערכת המשפחה כלפיהם, לעומת 88% ו-94% מהלא-חרדים, בהתאמה. רמות אלו דומות יחסית בקרב גברים ונשים, בשתי הקבוצות. נתונים אלו מלמדים על המורכבות של מערכת היחסים של היוצאים עם משפחתם - הערכת בני המשפחה אליהם היא מדד חשוב, אך לא היחיד שמשפיע על שביעות רצונם מהקשר עם משפחתם.

ד-3 מדדי רווחה כלכליים

כאמור, עזיבת החברה החרדית מתרחשת בגיל צעיר - בתקופה שהיא קריטית להשתלבות בהשכלה ובתעסוקה. אלא שהיוצאות והיוצאים הצעירים הם לרוב חסרי השכלה מספקת להשתלבות בהשכלה גבוהה או בתעסוקה איכותית, וגם לרוב אינם מקבלים סיוע מהמשפחה, שעשוי היה לאפשר להם תקופת הסתגלות. חיזוק לכך עולה מהממצאים: יוצאות ויוצאים צעירים מדווחים בשיעורים גבוהים יותר על תחושות עוני ועל קשיים כלכליים. הפערים במצבם הכלכלי של היוצאים במשך השנים מתבטאים גם בשיעורים נמוכים יותר של מדדים נוספים כמו בעלות על דירות.

ד-3.1 שביעות רצון מהמצב הכלכלי

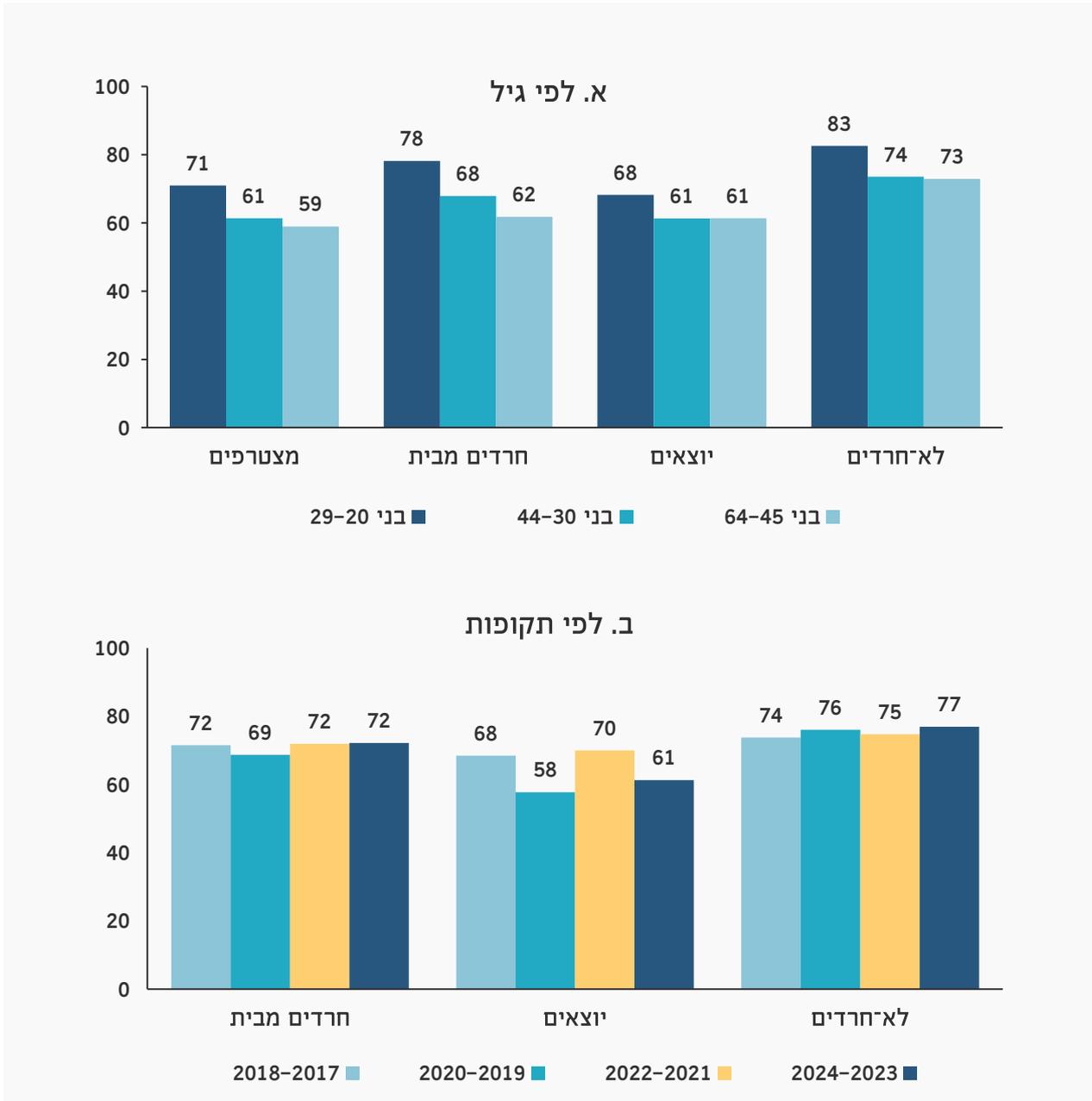
ככלל, היוצאות והיוצאים מדווחים בשיעורים גבוהים יותר מהקבוצות האחרות על קשיים כלכליים, הבאים לידי ביטוי בשיעור המדווחים על חוסר יכולת לשאת בהוצאות החודשיות השוטפות, בשביעות הרצון נמוכה ממצבם הכלכלי ואף בדיווחים על עוני בשיעורים גבוהים יותר. למרות זאת, הנתונים מעידים כי היוצאים אופטימיים בנוגע למצבם בעתיד, אולי כי מצבם העכשווי מתפרש כחלק מהשינוי שהם עושים לצורך שיפור העתיד. הסבר אפשרי אחר קשור בגילם של היוצאים: בכל קבוצת גיל היוצאים בממוצע צעירים יותר מהקבוצות האחרות, וייתכן שהאופטימיות קשורה לגילם הצעיר.

היוצאים הצעירים מדווחים בשיעורים גבוהים יותר על קשיים כלכליים

בכל האמור בהכנסות והוצאות (תרשים ד-3), נראה שהיוצאים הצעירים מתקשים יותר מבני גילם בקבוצות האחרות לשאת בעלויות החודשיות. בקבוצות הגיל המבוגרות יותר נמצא הבדל בין היוצאים, שממשיכים להתקשות בכיסוי ההוצאות החודשיות, לבין הלא־חרדים, למרות הדמיון בין שתי הקבוצות ברמות התעסוקה (פרק ג') ובמאפיינים המשפחתיים (פרק ב'). בגילים המבוגרים היוצאים דומים יותר לחרדים מבית, וזאת למרות רמות התעסוקה הגבוהות יותר בקרב היוצאים בהשוואה לחרדים ומספר ילדים נמוך יותר.

כפי שאפשר לראות בתרשים ד-3, מבין היוצאים רק 68% מהצעירים (בני 20-29) ו-61% מבני קבוצת הביניים (בני 30-44) והמבוגרים יותר (בני 45-64) דיווחו כי הם מצליחים לכסות את ההוצאות החודשיות שלהם. לעומתם, בקרב הלא־חרדים, 83% מהצעירים ו-73%-74% מבני קבוצת הביניים והמבוגרים יותר דיווחו על הצלחה דומה; ובקרב החרדים מבית - 78% מהצעירים ו-62%-68% מקבוצת גיל הביניים והמבוגרים יותר.

תרשים ד-3: שיעור המצליחים לכסות את ההוצאות החודשיות

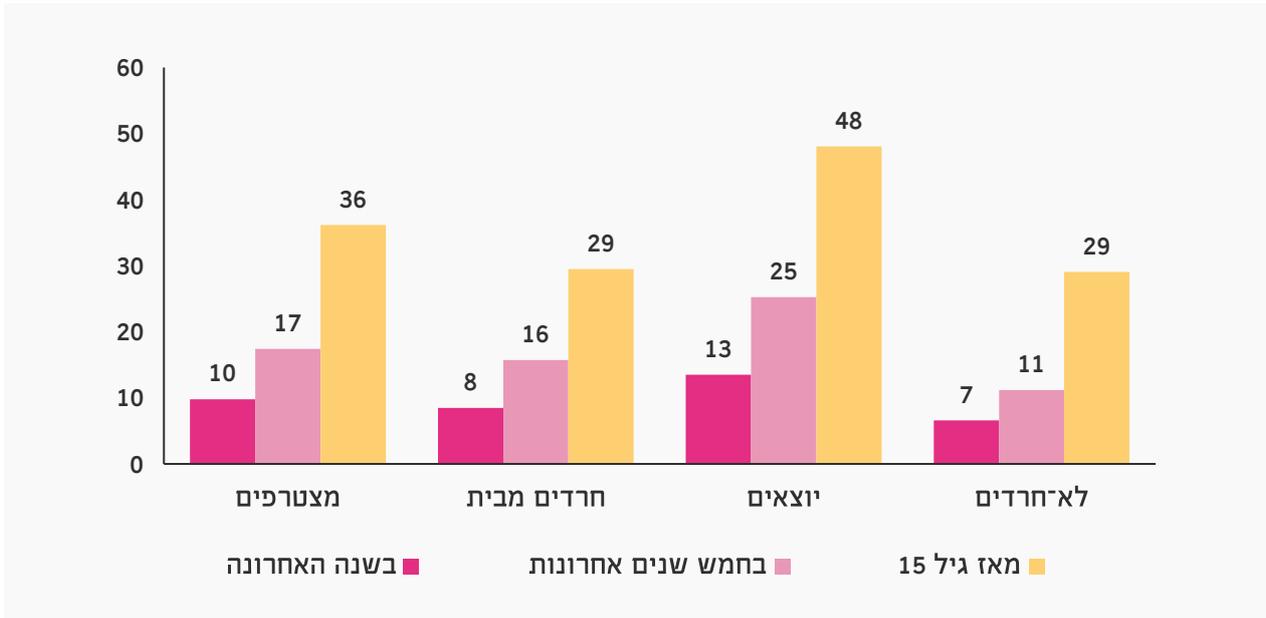
מקור: נתוני הסקר החברתי לשנים 2017-2024, יהודים (נשים וגברים) בני 20-64. מצליחים: השיבו "מצליח/ה ללא כל קושי" או "מצליח/ה" לכסות את כל ההוצאות החודשיות של משק הבית (כולל הוצאות על מזון, חשמל, טלפון וכדומה).

ניתוח לפי תקופות מראה שבעוד שבשלוש הקבוצות האחרות יש יציבות יחסית בשיעור המצליחים לכסות את ההוצאות החודשיות, הרי שבקרב היוצאים יש תנודות, ללא כל מגמה ברורה.

נוסף על השיעור הנמוך יותר של היוצאים המצליחים לכסות את ההוצאות החודשיות, גם תפיסת העוני העצמית שלהם גבוהה יותר (תרשים ד-4) - ממצא שתומך בטענה כי היוצאים מתמודדים עם קשיים כלכליים. כמחצית מהיוצאים (48%) תפסו את עצמם כעניים בחייהם הבוגרים (מגיל 15 ואילך), בהשוואה לקרוב לשליש מהלא-חרדים ומהחרדים מבית (29%) ומעט יותר משליש מהמצטרפים (36%).

היוצאים מדווחים על תפיסת עוני בשיעורים גבוהים יותר מאשר חרדים ולא-חרדים

תרשים ד-4: שיעור התופסים עצמם עניים (נשים וגברים) - בשלוש נקודות זמן

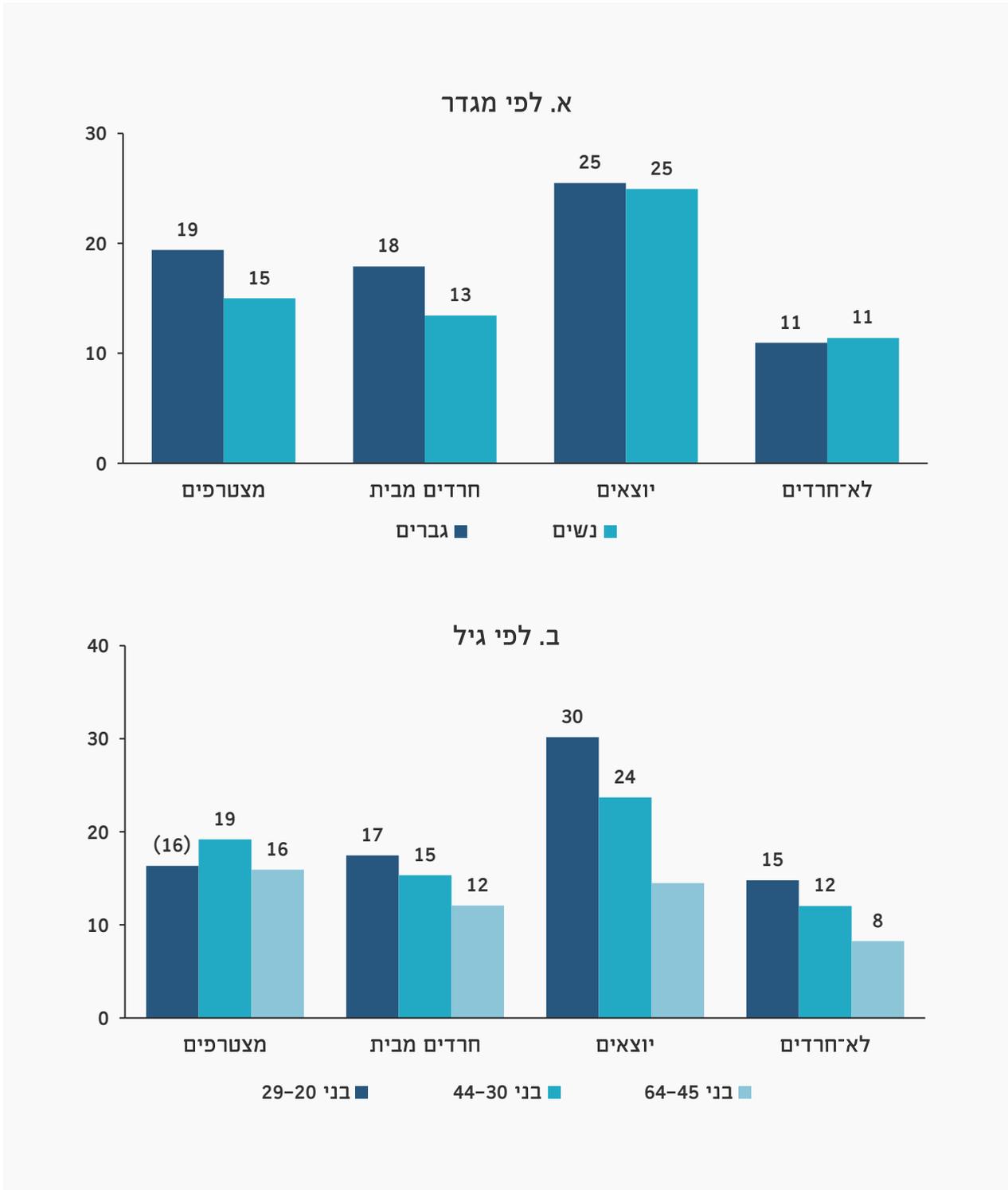

מקור: נתוני הסקר החברתי של הלמ"ס לשנים 2017-2024, יהודים בני 20-64.

ייתכן שעוני במשפחה מגדיל את הסיכוי ליציאה או שעזיבת החברה החרדית משפיעה על תפיסת העוני בעבר. עם זאת, סביר להניח שחלק מהפער נובע מתפיסת המצב הכלכלי של היוצאים בהווה, שכן הפער ביחס לתפיסת העוני נשמר גם בחמש השנים האחרונות ובשנה האחרונה (אם כי הוא קטן יותר).

תפיסת העוני גבוהה יותר בקרב היוצאים בהשוואה לקבוצות האחרות גם בקבוצת הגיל הצעירה (20-29) וגם בקרב המבוגרים יותר (בני 30-44), נתון שמחזק את הסברה כי מדובר בתחושת עוני לאחר היציאה (תרשים ד-5).

תרשים ד-5: תפיסת העוני בחמש השנים האחרונות - לפי מגדר וגיל (%)

בסוגריים - ערך בקטגוריה שטעות הדגימה היחסית בה היא בין 0.15 ל-0.3. היעדר ערך - טעות הדגימה גדולה מ-0.3 (להרחבה ראו בנספח המקוון).

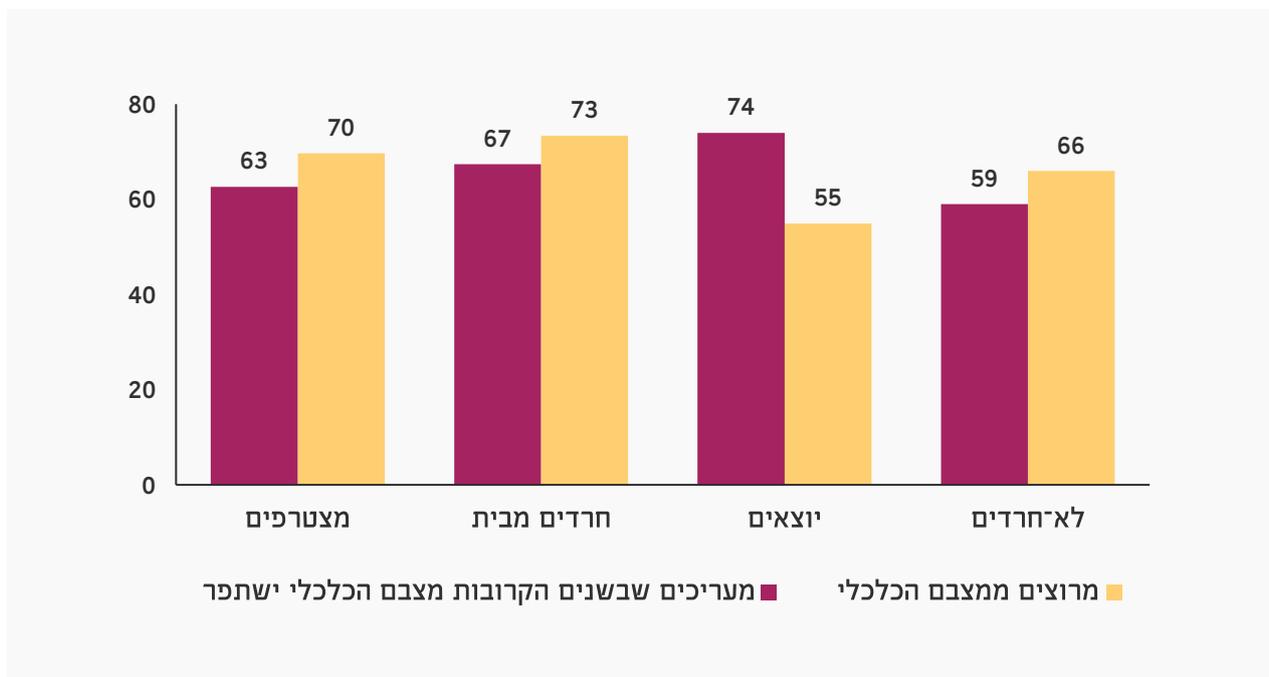
מקור: נתוני הסקר החברתי לשנים 2017-2024, יהודים (נשים וגברים) בני 20-64.

לנתוני חוויית העוני והקושי לכסות את ההוצאות החודשיות מצטרף הנתון כי רק כמחצית מהיוצאים (55%) שבעי רצון ממצבם הכלכלי בהשוואה ל-66% מהלא־חרדים ו-73% מהחרדים מבית (תרשים ד-6).²⁹

למרות אי־שביעות הרצון מהמצב הכלכלי, היוצאים אופטימיים ומעריכים שמצבם הכלכלי ישתפר בשנים הקרובות

ואולם למרות הקשיים הכלכליים, תפיסת העוני וחוסר שביעות הרצון מהמצב הכלכלי, רמת האופטימיות של היוצאים באשר לשיפור מצבם הכלכלי בשנים הקרובות גבוהה (74%) מאשר בקרב לא־חרדים (59%) וחרדים מבית (67%). חלק מהפער נוצר משום שבקרב היוצאים שכיחותם של צעירים גבוהה יותר – ובגילים הצעירים האופטימיות עשויה להיות גבוהה יותר, בין היתר משום שהסיכויים לשנות את מסלול חייהם ולהשלים את הפערים הקשורים ביציאה גבוהים יותר.

תרשים ד-6: שיעור שבעי רצון ממצבם הכלכלי והאופטימיים בנוגע לעתיד

מקור: נתוני הסקר החברתי של הלמ"ס לשנים 2017-2024, יהודים בני 20-64.

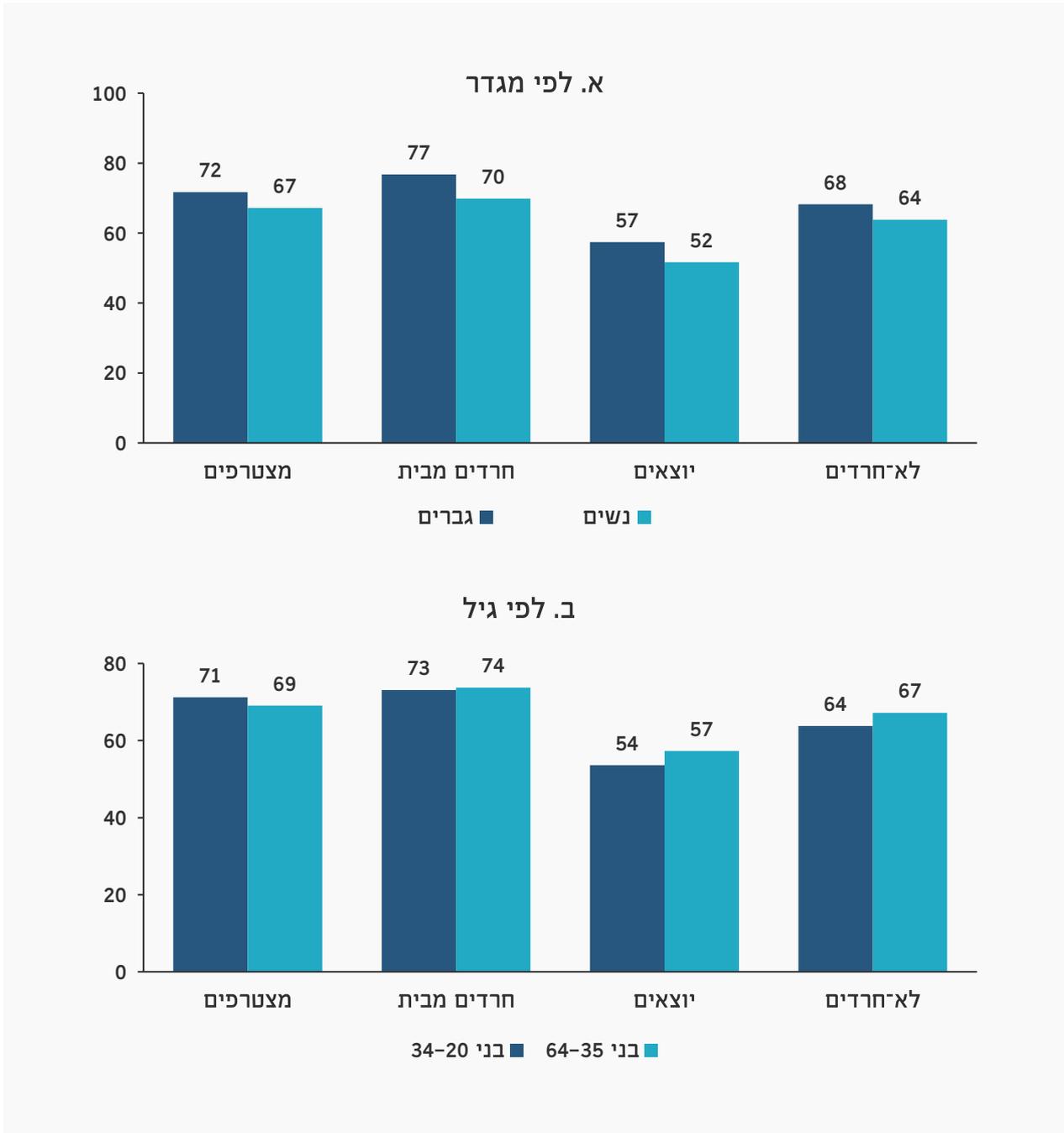
מערך שבשנים הקרובות המצב הכלכלי ישתפר: מעריך שבשנים הבאות, בהשוואה להיום, המצב הכלכלי יהיה טוב יותר ("לא יודע" הוגדר כלא מעריך שיפור).

מרוצה ממצב הכלכלי: השיב "מרוצה מאוד" או "מרוצה" מהמצב הכלכלי.

ניתוח לפי מגדר מלמד שבכל הקבוצות נשים מעט פחות שבעות רצון ממצבן הכלכלי בהשוואה לגברים (תרשים ד-7א). בהיבט זה היוצאים דומים ליתר הקבוצות, ויתכן שההבדל המגדרי משקף את פערי השכר בין גברים ונשים. בבחינת שביעות רצון לפי גיל לא נמצאו הבדלים מהותיים בין מבוגרים לצעירים (תרשים ד-7ב).

29. בקרב חרדים רווחת התופעה של שביעות רצון מרווחת (Rier et al., 2008), כנראה בשל מאפיינים תרבותיים של רצייה חברתית. הטיה זו הוזכרה כבר במחקרים קלאסיים בתחום (Crowne & Marlowe, 1960; Edwards, 1953), ולפיה ככל שהתנהגות מסוימת נחשבת רצויה מבחינה חברתית, מרואיינים ייטו לייחס אותה לעצמם.

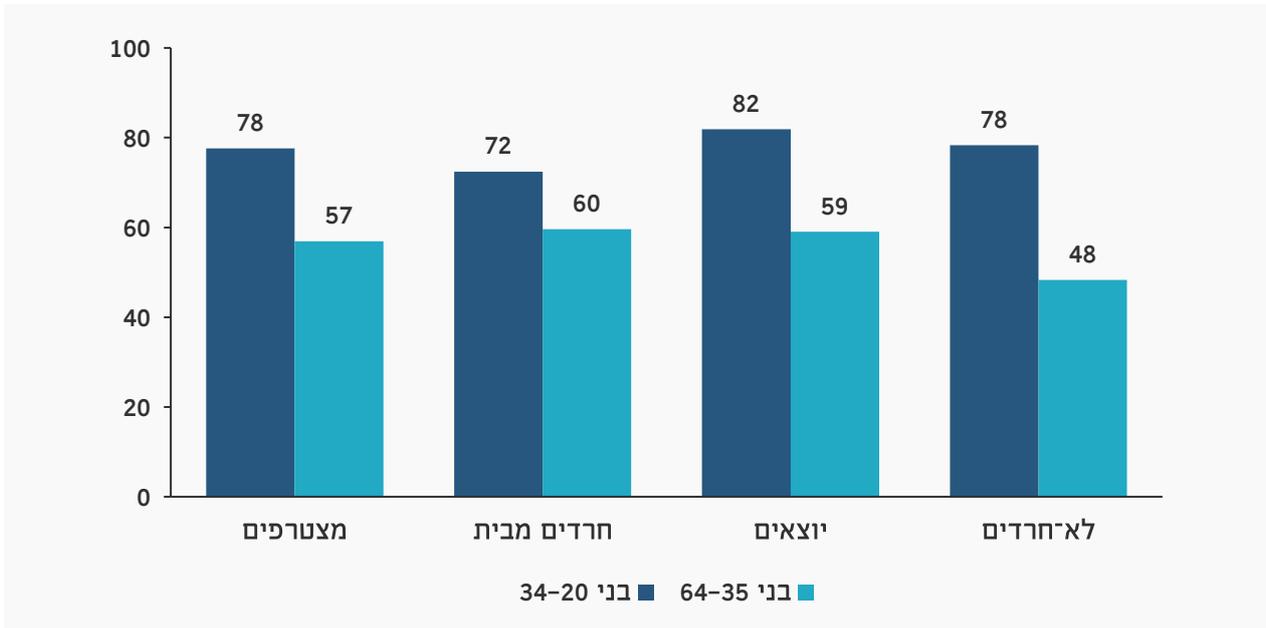
תרשים ד-7: שבעי רצון ממצבם הכלכלי - לפי מגדר וגיל (%)

מקור: נתוני הסקר החברתי לשנים 2017-2024, יהודים בני 20-64.

מניתוח רמת האופטימיות בכל האמור בשיפור המצב הכלכלי לפי קבוצות גיל (תרשים ד-8) עולה כי בקבוצת הצעירים שיעור האופטימיים בקרב היוצאים (82%) קרוב לשיעור האופטימיים בקרב הלא-חרדים והמצטרפים (78%), ובשלוש הקבוצות האופטימיות גבוהה במקצת מזו של חרדים מבית (72%). בקרב המבוגרים השיעורים נמוכים יותר: 60%-57% בקרב יוצאים, חרדים מבית ומצטרפים לעומת 48% בקרב הלא-חרדים המבוגרים. ההסבר לכך הוא שבקרב הלא-חרדים גם בקבוצת המבוגרים הגיל הממוצע גבוה יותר באופן יחסי.

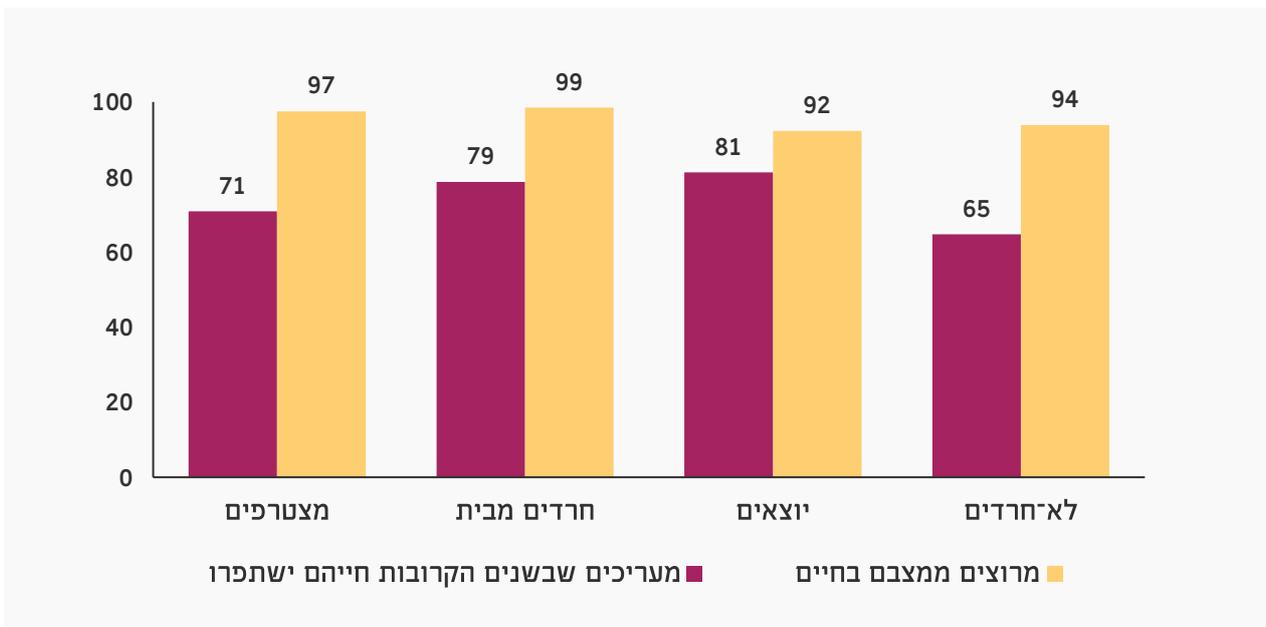
תרשים ד-8: שיעור המעריכים שבעתיד ישתפר מצבם הכלכלי - לפי קבוצת גיל

מקור: נתוני הסקר החברתי של הלמ"ס לשנים 2017-2024, יהודים בני 20-64. שיעור המעריכים שבהשוואה להיום מצבם הכלכלי בשנים הבאות יהיה טוב יותר ("לא יודע" הוגדר כלא מעריך שיפור).

אי־שביעות הרצון הכלכלית בקרב היוצאים אינה פוגעת בשביעות הרצון הכללית מהחיים (92%) (תרשים ד-9), ושיעור שביעות הרצון הכללית שלהם דומה לזה של הלא־חרדים (94%). גם בהיבט של אופטימיות כללית נמצא בקרב היוצאים שיעור גבוה (81%) - הדומה לזה של חרדים מבית (79%) וגבוה מזה של לא־חרדים (65%).

תרשים ד-9: שיעור שבעי הרצון מחייהם והסבורים שבעתיד מצבם ישתפר

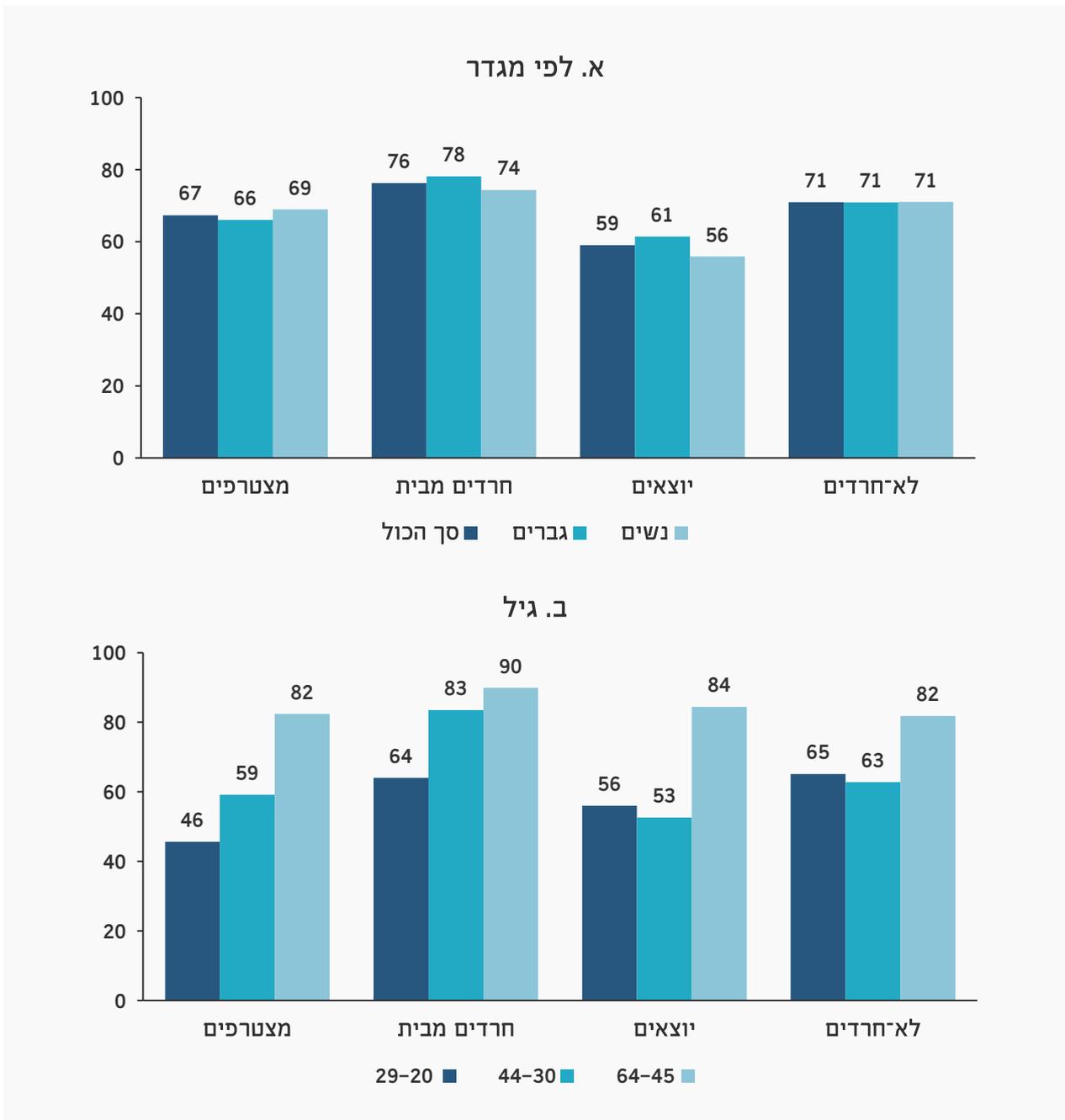
מקור: נתוני הסקר החברתי של הלמ"ס לשנים 2017-2024, יהודים בני 20-64. מעריך ששנים הקרובות חיהם ישתפרו: נכלל מי שמעריך שבהשוואה להיום החיים שלו בשנים הקרובות "יהיו יותר טובים" (מי שהשיב "לא יודע" הוגדר כלא־מעריך שיפור). מרוצים ממצבם בחיים: השיבו "מרוצה מאוד" או "מרוצה".

ד-3.2 רמת חיים כללית

הפערים במצבם הכלכלי של היוצאים לאורך השנים מתבטאים גם במדדים אובייקטיביים. לדוגמה, בשיעור המדווחים שהם בעלי דירות, שהוא נמוך מאשר בקבוצות המשנה האחרות (תרשים ד-10). בקרב היוצאים רק 59% הם בעלי דירות לעומת 71%-76% בקרב הלא־חרדים וחרדים מבית (תרשים ד-10א). ניתוח לפי חלוקה מגדרית מלמד על דמיון יחסי בין המגדרים בכל הקבוצות - כאשר בקרב היוצאים השיעור בקרב הגברים גבוה בכ-5 נקודות אחוז, הבדל שיכול להיות מוסבר בטעות דגימה גדולה יותר בקרב היוצאים בשל מספר מוגבל של תצפיות.

שיעור בעלי דירה בקרב היוצאים נמוך בהשוואה ללא־חרדים ולחרדים מבית

תרשים ד-10: שיעור בעלי דירה - לפי מגדר וגיל

מקור: נתוני הסקר החברתי של הלמ"ס לשנים 2017-2024, יהודים בני 20-64. דירה בבעלות: בעלות על הדירה של אחד מבני משק הבית או שיש להם דירה אחרת בבעלותם (השאלה מנוסחת ברמת משק הבית).

ניתוח לפי גיל מעלה כי ההבדלים העיקריים בין קבוצות המשנה הם בקבוצת הגיל הצעירה ובקבוצת גיל הביניים. קצת יותר ממחצית (56%) מהיוצאים הצעירים (בני 20-29) דיווחו שהם בעלי דירות, שיעור נמוך במקצת משיעורם של בעלי דירות בקרב לא־חרדים וחרדים מבית (64%-65%). בקבוצת גיל הביניים (בני 30-44) שיעור היוצאים (53%) ושיעור הלא־חרדים (63%) שיש דירה בבעלותם דומים לשיעור בקרב הצעירים, אך בקרב חרדים מבית ניכר שיעור גבוה מאוד ביחס לקבוצת הגיל הצעירה (83%). בקרב המבוגרים יותר (בני 45-64), גם אצל היוצאים והלא־חרדים השיעור עולה באופן ניכר ועומד על 82%-84%³⁰.

פערים אלו יכולים להיווצר בהשפעת אובדן העורך המשפחתי והקהילתי של היוצאים. בניגוד לבני גילם החרדים, המסתייעים בהוריהם ובמוסדות קהילתיים (כגון גמ"חים) לרכישת דירות ולפרנסת המשפחה, היוצאים נדרשים לכלכל את עצמם באופן עצמאי, ללא יכולת להיעזר במשפחה ובקהילה החרדית.

נתונים אלו יכולים לרמוז כי היוצאים מצמצמים את הפער רק בגיל מבוגר, כפי הנראה בשל כניסה מאוחרת לשוק העבודה. לכן הם רוכשים דירה בגיל מבוגר יותר בהשוואה ללא־חרדים. מכל מקום, יש לסייג ממצא זה מכיוון שבגיל המבוגר מספר התצפיות נמוך, והטעות עשויה להיות גדולה יותר.

פער נוסף הוא בשיעור אלו שיש להם רישיון נהיגה. בחברה החרדית רבים - בייחוד הנשים - נמנעים מלימודי נהיגה מסיבות אידאולוגיות. לעומת זאת, בקרב הלא־חרדים מדובר במיומנות בסיסית שנדרשת להשתלבות בהשכלה ובתעסוקה. היוצאים כקבוצה נמצאים בין שתי החברות: שיעורם של בעלי רישיון הנהיגה בקרב היוצאים נמוך מעט מאשר בקרב הלא־חרדים וגבוה במידה ניכרת משיעור בעלי הרישיון בקרב חרדים מבית (לנתונים שלא בפילוח לפי גיל או מגדר ראו לוח ד-3 בסוף הפרק).

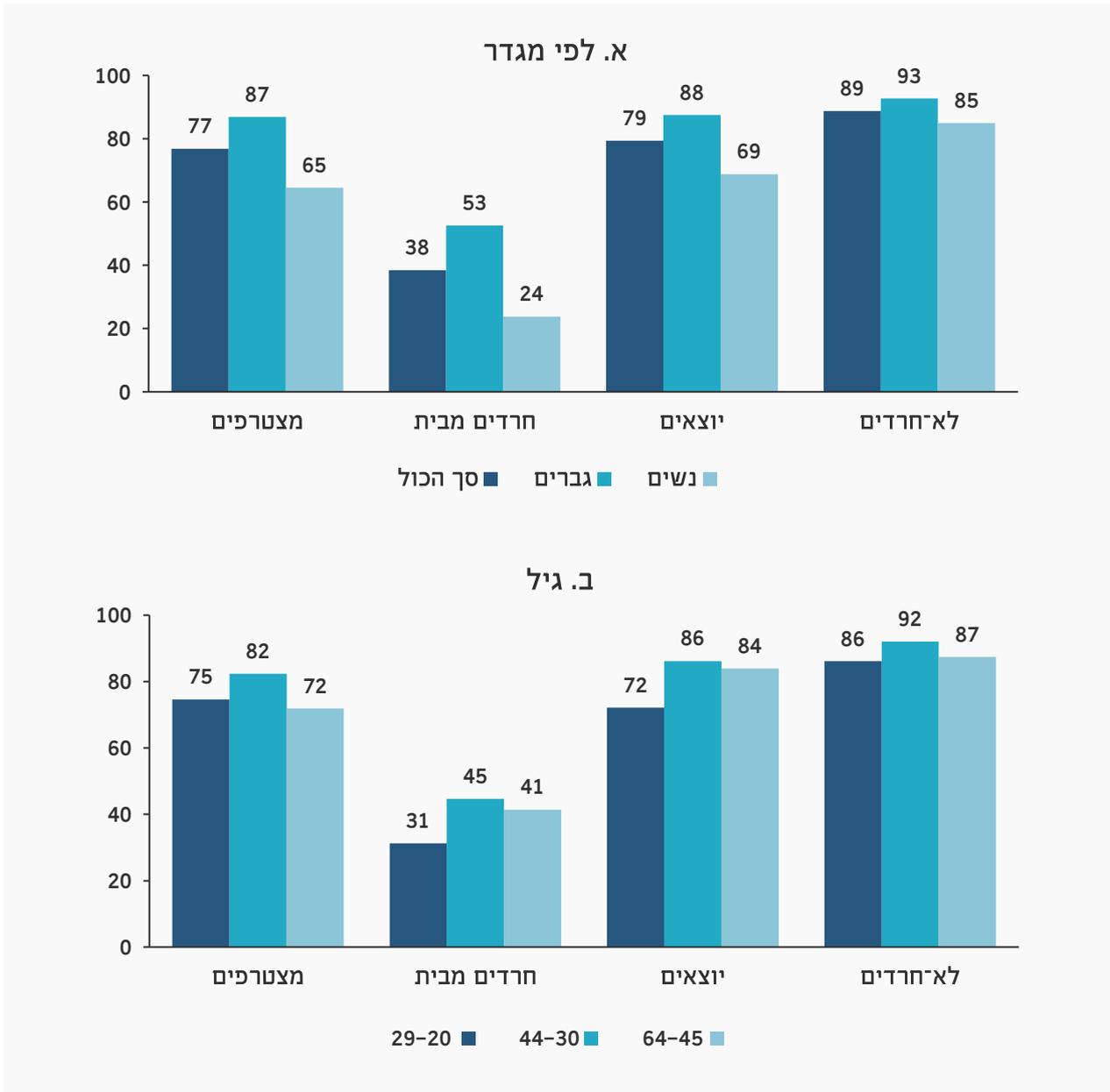
ל-69% מהיוצאות רישיון נהיגה, בהשוואה ל-24% מהחרדיות מבית ו-85% מהלא־חרדיות

מהנתונים עולה כי בממוצע ל-79% מהיוצאים יש רישיון נהיגה - שיעור הנמוך אך במעט מזה שבקרב לא־חרדים (89%), דומה לשיעור בקרב המצטרפים וגבוה מאוד בהשוואה לשיעור בקרב חרדים מבית שיש להם רישיון נהיגה (38%).

בניתוח של שיעור בעלי רישיון הנהיגה לפי מגדר (תרשים ד-11א) נמצא כי שיעור הגברים שיש להם רישיון נהיגה גבוה מאוד בהשוואה לנשים. כמו כן ניכרים הבדלים בין קבוצות: בעוד ששיעור הגברים היוצאים שיש להם רישיון נהיגה (88%) דומה יחסית לשיעור בעלי רישיון בקרב לא־חרדים (93%), שיעור היוצאות בעלות רישיון נהיגה נמוך במידה ניכרת מזה שבקרב לא־חרדיות (69% לעומת 85%). שיעור היוצאים והיוצאות שיש להם רישיון נהיגה דומה לשיעור בקרב המצטרפים והמצטרפות וגבוה מאוד בהשוואה לשיעור בקרב חרדים וחרדיות מבית.

30. נתון זה יש לסייג במקצת. ראשית, "דירה בבעלות" כוללת בעלות של אחד מבני משק הבית, כך שצעיר המתגורר עם הוריו בדירה שבבעלותם ייחשב בעל דירה. על כן ניתן להעריך בזהירות ששיעור בעלי דירות בקרב צעירים נמוך מהמוצג. גורם זה יכול להסביר את הירידה הקלה בגיל הביניים בקרב הלא־חרדים משום שבגיל הצעיר שכוחות המגורים בבית ההורים גבוהים יותר, דבר היכול להגדיל את השיעור שמתגוררים בדירה בבעלות אחד מבני משק הבית. נוסף על כך, בכל אחת משלוש קבוצות הגיל שיעור הצעירים בקבוצה גבוה יותר בקרב היוצאים מאשר בקבוצות המשנה האחרות (לדין נוסף ראו בנספח המקוון, "הסקר החברתי").

תרשים ד-11: שיעור בעלי רישיון נהיגה - לפי מגדר וגיל

מקור: נתוני הסקר החברתי לשנים 2017-2024, יהודים בני 20-64.

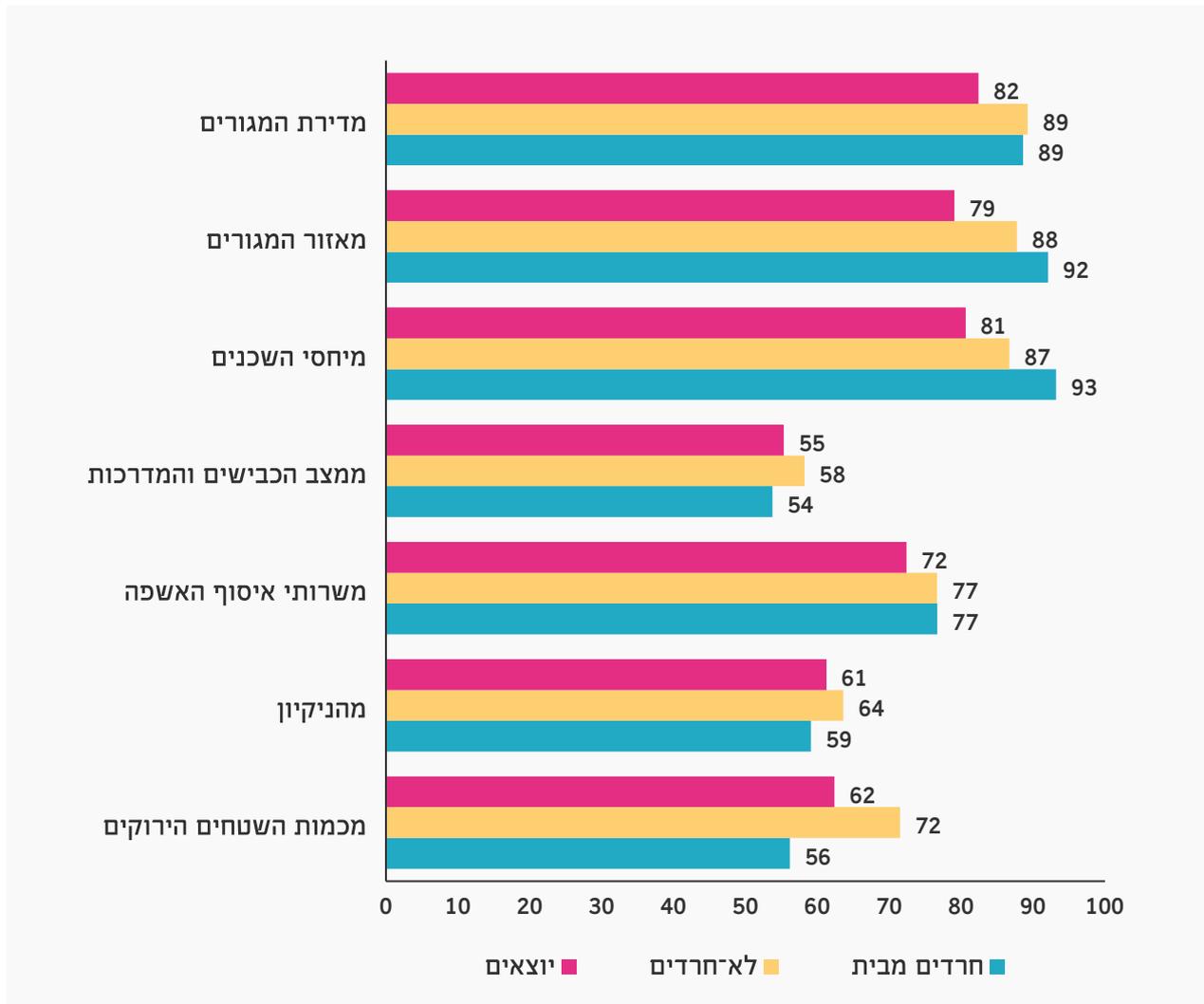
השיעור הנמוך מעט של בעלי רישיון נהיגה בקרב היוצאים, ובייחוד בקרב היוצאות, יכול להיות מוסבר בשיעור הנמוך של בעלי רישיון נהיגה בקרב החרדים ובמשך הזמן הנדרש להוצאת רישיון נהיגה ועלות השיעורים. מצב זה משתקף בתרשים ד-11, המשווה את שיעור בעלי רישיון נהיגה לפי שלוש קבוצות גיל. בגילים הצעירים (20-29) לכשליש מהחרדים מבית (31%) ולמעט יותר משני שלישים מהיוצאים (72%) יש רישיון נהיגה בהשוואה ל-86% מהלא-חרדים. בשתי קבוצות הגיל המבוגרות יותר (בני 30-44 ובני 45-64) הפערים מצטמצמים, כשל-84% עד 86% מהיוצאים יש רישיון נהיגה, שיעור הנמוך רק במקצת מהשיעור בקרב לא-חרדים (87%-92%) וגבוה במידה ניכרת מהשיעור בקרב חרדים מבית (41%-45%).

ד-3.3 שביעות רצון מאזור המגורים

מצבם הכלכלי של היוצאים בא לידי ביטוי גם בשביעות הרצון שלהם ממאפייני המגורים (תרשים ד-12). היוצאים הביעו שביעות רצון נמוכה במעט מהלא-חרדים ומהחרדים מבית בכל הנוגע לדירתם, לאזור מגוריהם וליחסי השכנים:

80% בהשוואה לכ-90% בקרב לא־חרדים וחרדים מבית. יש לציין כי שביעות רצון נמוכה יחסית לממוצע בהיבטים אלה מאפיינת אוכלוסיות בעלות הכנסה נמוכה (למ"ס, 2022). סביר להניח שמצבם הכלכלי של היוצאות והיוצאים מאלץ אותם להתגורר בדירות ובאזורים עם תנאים ירודים יותר, מה שפוגע במידת שביעות הרצון שלהם.

תרשים ד-12: שיעור שבעי הרצון מהדירה וממאפיינים באזור המגורים

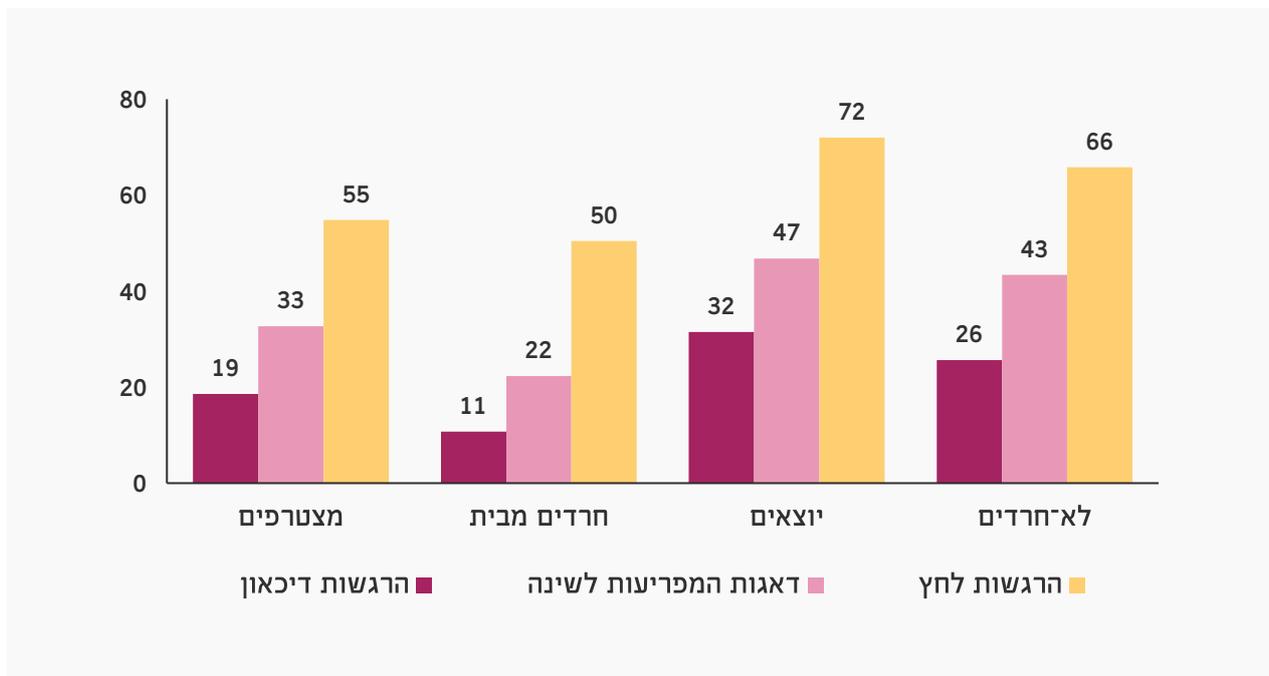
מקור: נתוני הסקר החברתי של הלמ"ס לשנים 2017-2024, יהודים בני 20-64. מרוצים: השיבו "מרוצה מאוד" או "מרוצה".

ד-4 מדדי רווחה רגשיים

אחת הסוגיות שנידונות לא מעט בהקשר של רווחה של היוצאות והיוצאים היא שכיחות מצבים רגשיים כמו דיכאון. כפי שנסקר בגרסאות קודמות של שנתון זה (2023, 2024), מחקרים בקרב מדגם לא מייצג של יוצאים - שאליו מגיעים המשיבים והמשיבות דרך עמותות הסיוע או קבוצות ייעודיות ליוצאים ברשתות החברתיות - חושפים פעם אחר פעם שכיחות גבוהה של דיכאון ובדידות אצל היוצאים.

ואולם כאשר בוחנים את נתוני הסקר החברתי בנושא זה עולה תמונה אחרת (תרשים ד-13). כך למשל, נמצא כי שיעורם של היוצאים שחוו בשנה האחרונה (לפני ההשבה) תחושות דיכאון גבוה אך במעט מזה של לא־חרדים - 32% לעומת 26%. פער קטן נמצא גם בשיעור המדווחים על הרגשת לחץ (72%, 66%) ועל דאגות שהפריעו לשינה (47%, 43%).

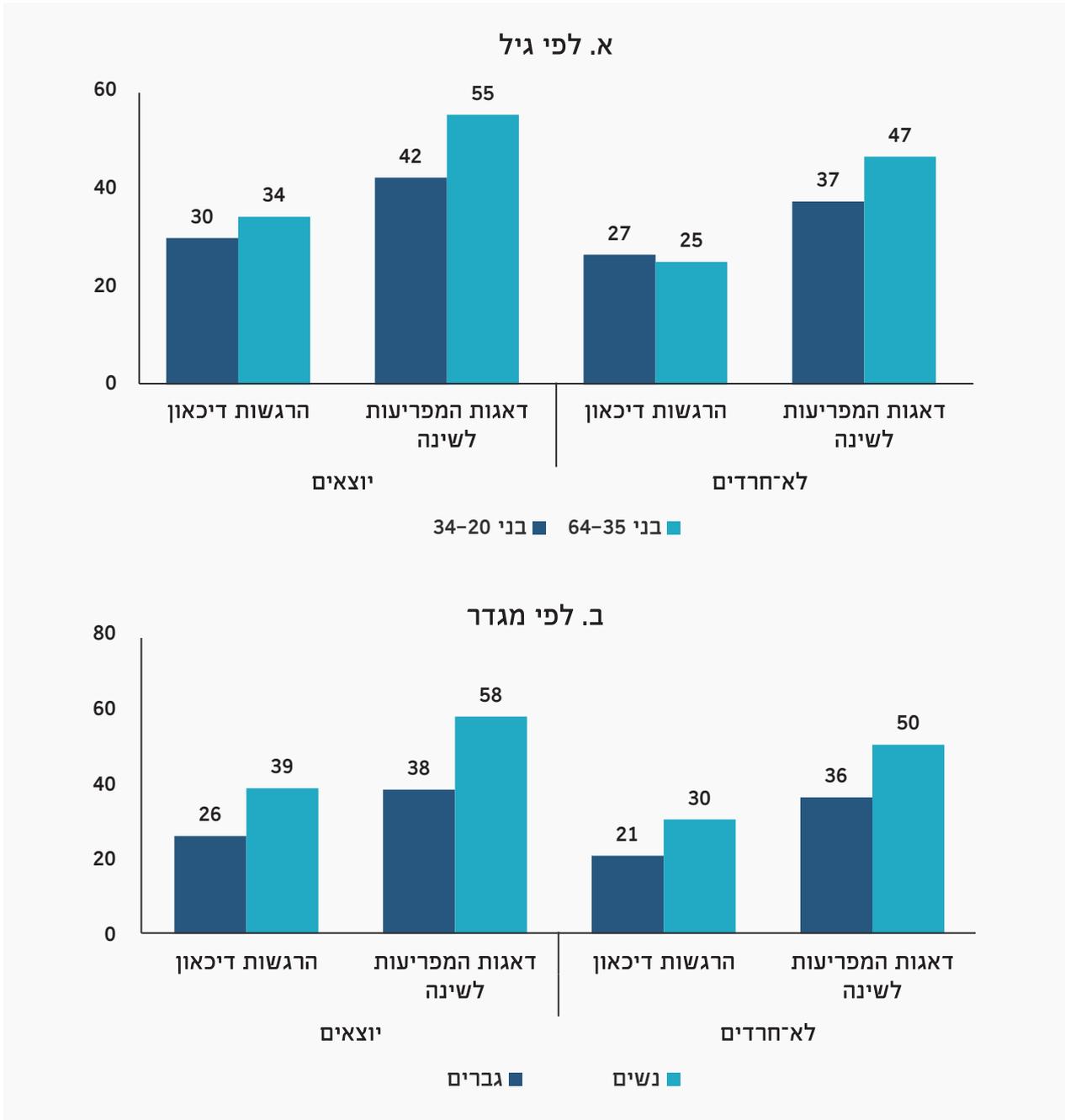
תרשים ד-13: שיעור החשים לחץ, דאגות ודיכאון

מקור: נתוני הסקר החברתי של הלמ"ס לשנים 2017-2024, יהודים בני 20-64. חשים לחץ, דאגות ודיכאון: השיבו "תמיד או לעיתים קרובות" או "לפעמים, מדי פעם" לשאלות "האם ב־12 החודשים האחרונים הרגשת לחוצה / הרגשת מדוכא/ת / דאגות הפריעו לך לישון?".

יש מקום לשער שחויית הקושי הרגשי בקרב היוצאות והיוצאים גבוהה יותר בשנים הסמוכות לציאה, ולכן נבדקה שכיחותן של תחושות אלו בקרב צעירים בני 20-34 לעומת בני 35-64 (תרשים ד-14). הנתונים מלמדים כי גם בגילים הצעירים קיים פער קטן בין היוצאים ללא־חרדים. הבדלים נבדקו גם לפי מגדר (תרשים ד-14א).

תרשים ד-14: שיעור החשים לחץ, דאגות ודיכאון בקרב יוצאים ולא־חרדים - לפי גיל ומגדר

מקור: נתוני הסקר החברתי של הלמ"ס לשנים 2017-2024, יהודים בני 20-64. חשים לחץ, דאגות ודיכאון: השיבו "תמיד או לעיתים קרובות" או "לפעמים, מדי פעם" לשאלות "האם ב־12 החודשים האחרונים הרגשת לחוץ / הרגשת מדוכא / דאגות הפריעו לך לישון?"

ככלל נשים מדווחות יותר מגברים על קשיים רגשיים. כך למשל, נשים לא־חרדיות מדווחות בשיעורים גבוהים מהגברים על דיכאון (30% לעומת 21%), על דאגות שמפריעות לשינה (50% לעומת 36%) ועל תחושת לחץ (73% לעומת 59%). מגמה דומה עולה גם מן ההשוואה בין נשים יוצאות לגברים יוצאים. וכך, אך שגם הגברים היוצאים וגם הנשים היוצאות מדווחים על קשיים בשיעורים גבוהים יותר מאשר הלא־חרדים, הפער בין הגברים בשתי הקבוצות נמוך יחסית (פחות מחמש נקודות אחוז), ואילו בקרב הנשים היוצאות שיעור הדיווח על קשיים גבוה במידה רבה מזה של נשים לא־חרדיות, והפער ביניהן עומד על קרוב ל־10 נקודות אחוז.

היבט שבו ניכר הבדל גדול יותר בין יוצאים ללא־חרדים הוא תחושת הבדידות. עזיבת החברה החרדית היא פעולה של התנתקות חברתית, ולפיכך יש מקום לצפות שבקרב היוצאים שיעור אלו שחשים בדידות יהיה גבוה יותר. כפי שאפשר לראות בתרשים ד-15, אכן נמצא הבדל בין יוצאים ללא־חרדים, אך ההבדל קטן: כרבע (26%) מהיוצאים דיווחו שלעיתים הם חווים מצבי בדידות לעומת 19% מהלא־חרדים.

בניתוח לפי מגדר נמצא שנשים מדווחות יותר מגברים על תחושות בדידות (29% לעומת 24%), אולם בהשוואה ללא־חרדים נשמרת המגמה הכללית של שיעור גבוה במעט בקרב היוצאים - הן הנשים היוצאות והן הגברים היוצאים מדווחים על חוויות בדידות בשיעור גבוה יותר בכ־6 נקודות אחוז מהלא־חרדים מאותו מגדר.

הפערים עקביים גם בגילים הצעירים (20-29) ובגילי הביניים (30-44) - בשתי קבוצות הגיל שיעור היוצאים המדווחים על תחושות בדידות גבוה בכ־7-8 נקודות אחוז מהשיעור בקרב הלא־חרדים מאותה קבוצת גיל (תרשים ד-15). לסיכום, נראה שגם בקרב צעירים אין עלייה בולטת בשיעור המדווחים על תחושות בדידות בשנים הסמוכות לעזיבת החברה החרדית. עם זאת, על סמך הנתונים אי אפשר לשלול אפקט חזק בשנים הראשונות לאחר עזיבת החברה החרדית, שאינו בא לידי ביטוי בגילים הצעירים. מכיוון שהסקר החברתי כולל רק בני 20 ומעלה, בדיקת השערה זו מוגבלת.

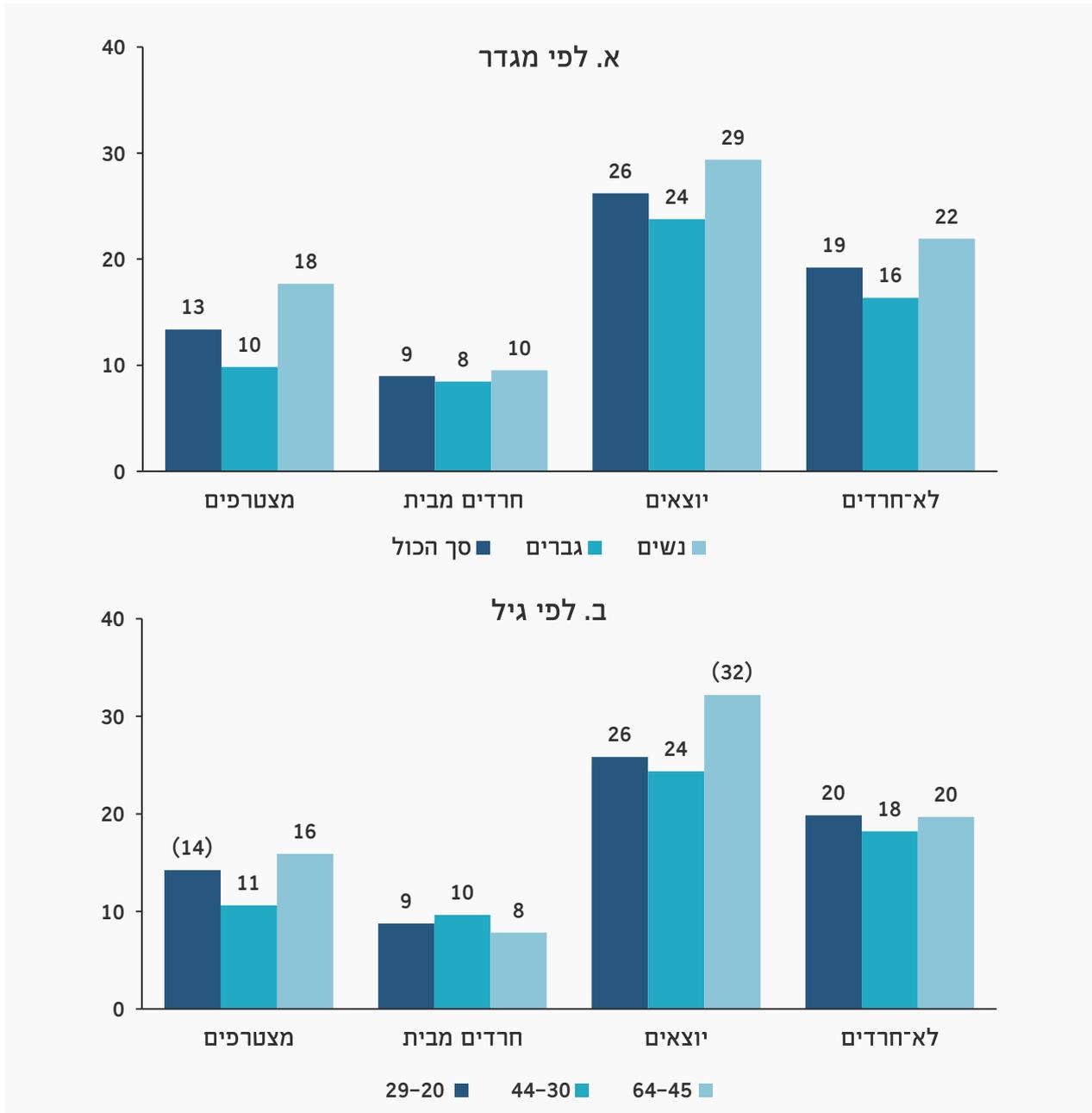
ניתוח הנתונים לפי תקופה מלמד כי לאחר אירועי שבעה באוקטובר עלו שיעורי הדיווח על תחושות דיכאון - בקרב לא־חרדים (31%) ובקרב היוצאים (43%) כאחד. לעומת זאת, לא דווח על שינוי בשיעור הבדידות. הרחבה על כך בתיבה ד-ת-1.

מהממצאים שלעיל ניתן להעריך בזהירות כי המחקרים שדיווחו על שכיחות גבוהה של מצבי דיכאון בקרב יוצאים אינם מייצגים את הממוצע של כלל אוכלוסייה זו. נראה כי שכיחות הקשיים הרגשיים גבוהה במעט בהשוואה ללא־חרדים, וזאת כצפוי לנוכח פערי ההשכלה, האתגרים בשילוב בתעסוקה איכותית ושאר האתגרים שהיוצאות והיוצאים מתמודדים עימם, ובמיוחד סמוך לעזיבה.

עם זאת סביר גם להעריך שקיימת תת־קבוצה של יוצאים ששונה מיתר היוצאים בתחומים האלה, וזו נעלמת בממוצעים של היוצאים בסקר החברתי. תת־קבוצה זו עשויה להתאפיין ברקע משפחתי שונה וכן בתנאים חברתיים ונפשיים אחרים בשלב המיידני שלאחר היציאה. עניין זה נידון לעומק בתיבה ד-1 בשנתון 2024 (דויטש ואניסמן, 2024).

מלבד זאת, לצורך אפיון וזיהוי התופעה חשוב לבצע מחקר עומק שיזהה בנתוני הלמ"ס קבוצות המאופיינות בשכיחות גבוהה של תחושות בדידות ודיכאון. כמו כן יש לחקור את ההיתכנות להטיית רצייה חברתית בשאלונים המופצים במסגרת ארגוני הסיוע ליוצאי החברה החרדית - כלומר לבחון אם האווירה הכללית ושאלות מקדימות מגבירות את הסיכוי לדיווח על תחושות מסוג זה.

תרשים ד-15: שיעור החווים בדידות - בחלוקה למגדר ולקבוצות גיל

בסוגריים - ערך בקטגוריה שטעות הדגימה היחסית בה היא בין 0.15 ל-0.3 (להרחבה ראו בנספח המקוון).
 מקור: נתוני הסקר החברתי של הלמ"ס לשנים 2017-2024, יהודים (נשים וגברים) בני 20-64.
 חוו בדידות: השיבו "לעיתים קרובות" או "מדי פעם" לשאלה "האם יש מצבים שבהם את/ה מרגיש/ה בדידות?"

ד-4.1 חששות מסיכונים

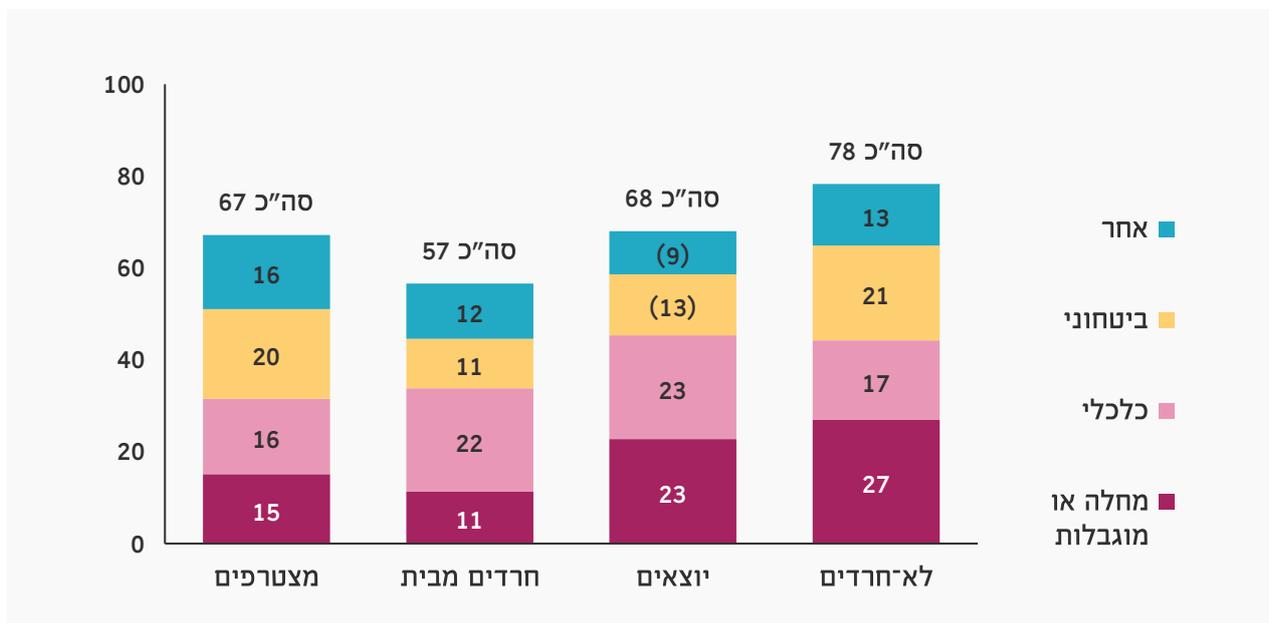
חמש השנים האחרונות התאפיינו בטלטלות רבות ברמה הלאומית וברמה העולמית. מגפת הקורונה, עליית הריבית והאינפלציה ומלחמת חרבות ברזל - כל אלה השפיעו על החברה בישראל ועל תחושת הביטחון האישי של אזרחי המדינה במגוון היבטים. תהליכים אלו משתקפים גם בנושאי השאלות ובנוסח שלהן בסקר החברתי: החל משנת 2021 נוספה השאלה "מהו לדעתך הסיכון העיקרי לך ולמשפחתך?", שלה ניתנו תשע תשובות אפשריות, לצד האפשרות להשיב "אין סיכון". בניתוח התשובות של הסקר החברתי תשע התשובות קובצו לארבע הקטגוריות האלה: סיכון ממחלה או מוגבלות, סיכון כלכלי, סיכון ביטחוני וסיכון אחר.³¹

31. פירוט הקטגוריות שקובצו:

בתרשים ד-16 מוצג סיכום של התפלגות הסיכונים המדווחים, יחד עם סכימת שיעור המדווחים על סיכון. מנתונים אלו עולה כי היוצאים אופטימיים בהשוואה ללא־חרדים ופסימיים בהשוואה לחרדים מבית.

באופן כללי, כשני שלישים מהיוצאים (68%) מדווחים על חששות מסיכון בשנים הקרובות, שיעור נמוך בהשוואה ללא־חרדים (78%), גבוה בהשוואה לחרדים מבית (57%) ודומה למצטרפים (67%). הניתוח חושף הבדלים בולטים בין לא־חרדים ובין חרדים מבית, כאשר היוצאים והמצטרפים נמצאים בתווך בין שתי הקבוצות. בקרב הלא־חרדים - מחלה או מוגבלות הן גורם הסיכון השכיח - יותר מרבע מדווחים עליו (27%). לעומת זאת בקרב היוצאים סיכון ממחלה או ממוגבלות מדווח בשיעור דומה לסיכון כלכלי - 23%. בקבוצת החרדים מבית רק 11% מדווחים על סיכון ממחלה או ממוגבלות לעומת 22% המדווחים על סיכון כלכלי.

תרשים ד-16: הסיכון העיקרי בשנים הקרובות לפרט ולמשפחתו (%)

בסוגריים - ערך בקטגוריה שטעות הדגימה היחסית בה היא בין 0.15 ל-0.3 (להרחבה ראו בנספח המקוון).

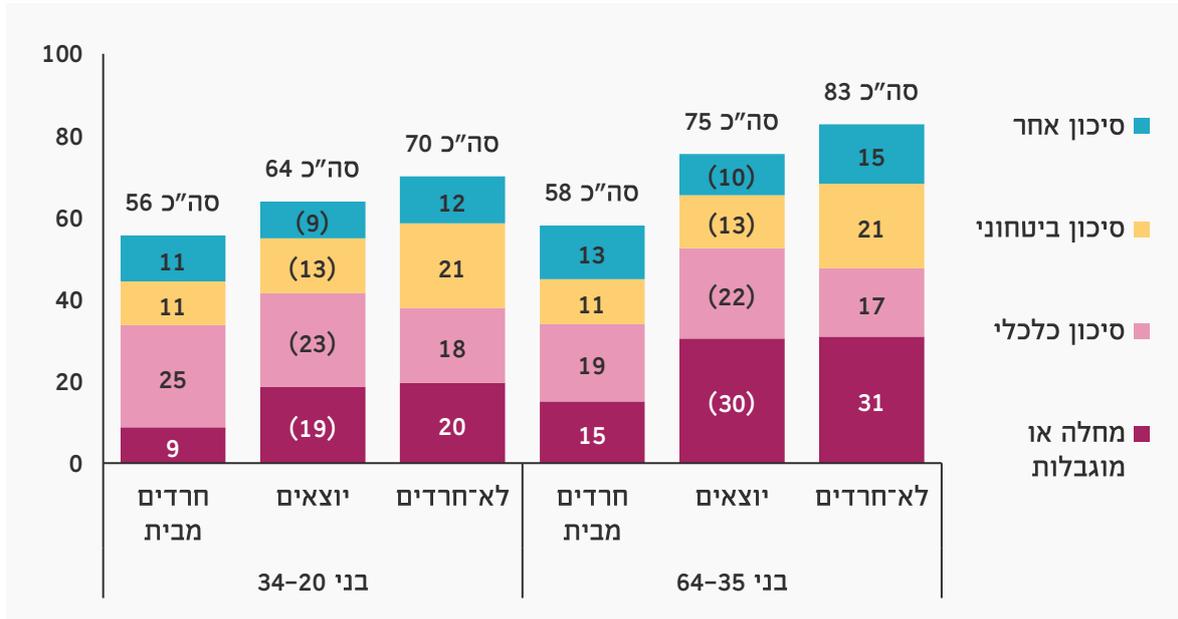
מקור: נתוני הסקר החברתי של הלמ"ס לשנים 2021-2024, יהודים (נשים וגברים) בני 20-64.

סיכון ממחלה או מוגבלות: קיבוץ שתי קטגוריות - מחלה או מוגבלות; קושי בטיפול ממושך בבני משפחה מבוגרים. סיכון כלכלי: קיבוץ שלוש קטגוריות - איבוד מקום עבודה, קושי לכסות הוצאות, היעדר רמת דיור נאותה. סיכון אחר: קיבוץ שלוש קטגוריות - קושי להשיג חינוך הולם לילדים, פשיעה או אלימות, סיכון אחר. סיכון ביטחוני: קטגוריה אחת.

סביר להעריך שחשש ממחלה וממוגבלות קשור לגיל. ואכן, שיעור היוצאים המבוגרים שציינו חשש מסיכון ממחלה או ממוגבלות גבוה מאשר הצעירים (30% לעומת 19%; תרשים ד-17). יתרה מכך, שיעור זה דומה למדווח אצל הלא־חרדים (31%) וגבוה במידה ניכרת משל החרדים מבית (15%).

(1) סיכון ממחלה או מוגבלות (קיבוץ שתי קטגוריות: מחלה או מוגבלות; קושי בטיפול ממושך בבני משפחה מבוגרים)
 (2) סיכון כלכלי (קיבוץ שלוש קטגוריות: איבוד מקום עבודה, קושי לכסות הוצאות, היעדר רמת דיור נאותה)
 (3) סיכון אחר (קיבוץ שלוש קטגוריות: קושי להשיג חינוך הולם לילדים, פשיעה או אלימות, סיכון אחר)
 (4) סיכון ביטחוני

תרשים ד-17: הסיכון העיקרי בשנים הקרובות לפרט ולמשפחתו - לפי גיל (%)

בסוגריים - ערך בקטגוריה שטעות הדגימה היחסית בה היא בין 0.15 ל-0.3 (להרחבה ראו בנספח המקוון).

מקור: נתוני הסקר החברתי של הלמ"ס לשנים 2021-2024, יהודים (נשים וגברים) בני 20-64.

סיכון ממחלה או מוגבלות: קיבוץ שתי קטגוריות - מחלה או מוגבלות; קושי בטיפול ממושך בבני משפחה מבוגרים. סיכון כלכלי: קיבוץ שלוש קטגוריות - איבוד מקום עבודה, קושי לכסות הוצאות, היעדר רמת דיור נאותה. סיכון אחר: קיבוץ שלוש קטגוריות - קושי להשיג חינוך הולם לילדים, פשיעה או אלימות, סיכון אחר. סיכון ביטחוני: קטגוריה אחת.

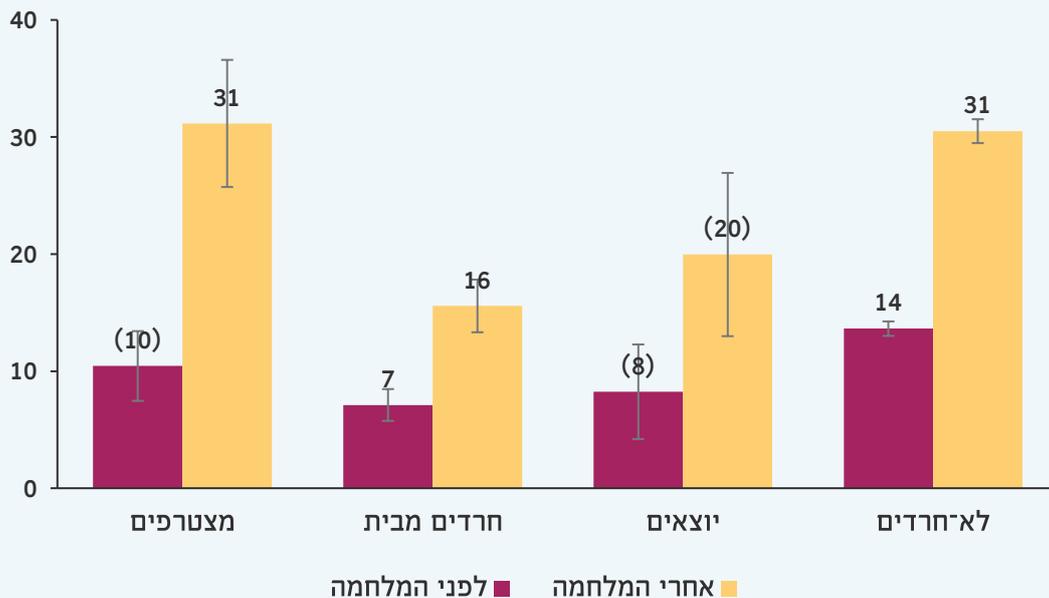
היבט נוסף הוא החשש מסיכון ביטחוני: כחמישית מהלא־חרדים מדווחים על חשש מסיכון זה לעומת 13% ו-11% מהיוצאים והחרדים מבית בהתאמה (בשתי קבוצות הגיל). בתיבה ד-5 אנו מרחיבים על השינויים בחשש מסיכון ביטחוני בעקבות אירועי שבעה באוקטובר.

שינויים בביטחון ובאמון בגופי ממשל בעקבות אירועי שבעה באוקטובר והתנודות הפוליטיות

בשנים האחרונות חוותה במדינת ישראל טלטלות פוליטיות, בריאותיות וביטחוניות. מאז שנת 2019 חוותה המדינה תקופה ממושכת של זעזועים וחוסר יציבות פוליטית, שבמהלכה נערכו חמישה סבבי בחירות לכנסת בפרק זמן של ארבע שנים בלבד. שנים אלו התאפיינו בעימותים פוליטיים ובהפגנות מרובות. במקביל, בתחילת 2020 פרצה מגפת הקורונה, שלוותה בסגרים ובטלטלות במערכת הבריאות והכלכלה במדינה. בינואר 2023 הכריזה הממשלה בראשות בנימין נתניהו על רפורמה משפטית, שבעיני רבים בציבור נתפסה כמהפכה משפטית. לבסוף, אירועי שבעה באוקטובר, מלחמת חרבות ברזל והדיון הציבורי סביב המלחמה וסוגיית החטופים הותירו גם הם את חותמם בציבור הישראלי. בפרק זה נציג את השפעתם של אירועי השנים האחרונות על ארבע קבוצות המשנה.

המגמה הבולטת ביותר היא עלייה בשיעור המדווחים על מצב הביטחון כגורם סיכון עיקרי. העלייה הגבוהה ביותר נמצאה בקרב לא־חרדים ומצטרפים והעלייה הנמוכה ביותר בקרב חרדים מבית. אצל היוצאים נמצאה עלייה נמוכה מאשר בקרב הלא־חרדים והמצטרפים, אך גבוהה מאשר אצל החרדים מבית.

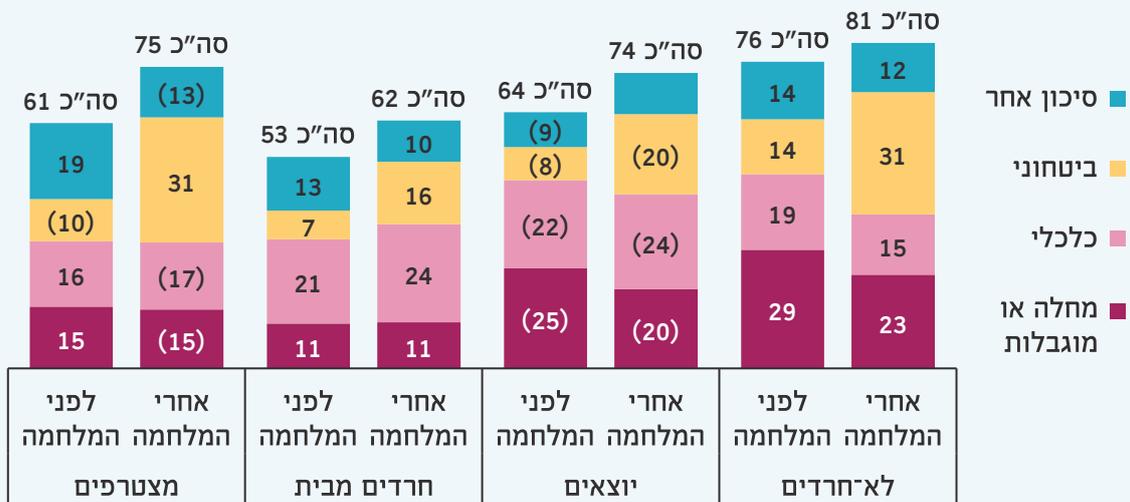
תרשים ת-ד-1: חשש מסיכון ביטחוני - לפי תקופה (%)

בסוגריים - ערך בקטגוריה שטעות הדגימה היחסית בה היא בין 0.15 ל-0.3 (להרחבה ראו בנספח המקוון).
 מקור: נתוני הסקר החברתי של הלמ"ס לשנים 2021-2024, יהודים (נשים וגברים) בני 20-64.
 לפני המלחמה: 2021-7.10.2023; אחרי המלחמה - 2023-7.10.2024.

בדיקה של השינויים המדווחים לגבי כלל הסיכונים (תרשים ת-ד-2) נמצא כי אחרי 7 באוקטובר 2023 81% מהאוכלוסייה הלא־חרדית דיווחו על חשש מסיכונים שונים, עלייה מתונה של כ-5 נקודות אחוז מהרמה שלפני המלחמה. בפילוח הסיכונים המדווחים אפשר לראות כי העלייה בדיווח על חשש מסיכון ביטחוני מלווה בירידה בדיווח על חשש מסיכונים אחרים. בקרב היוצאים והחרדים מבית העלייה הכללית לאחר המלחמה היא של כ-10 נקודות אחוז, ובקרב המצטרפים - כ-15 נקודות אחוז.

תרשים ת-ד-2: חשש מסיכון - לפי תקופה (%)

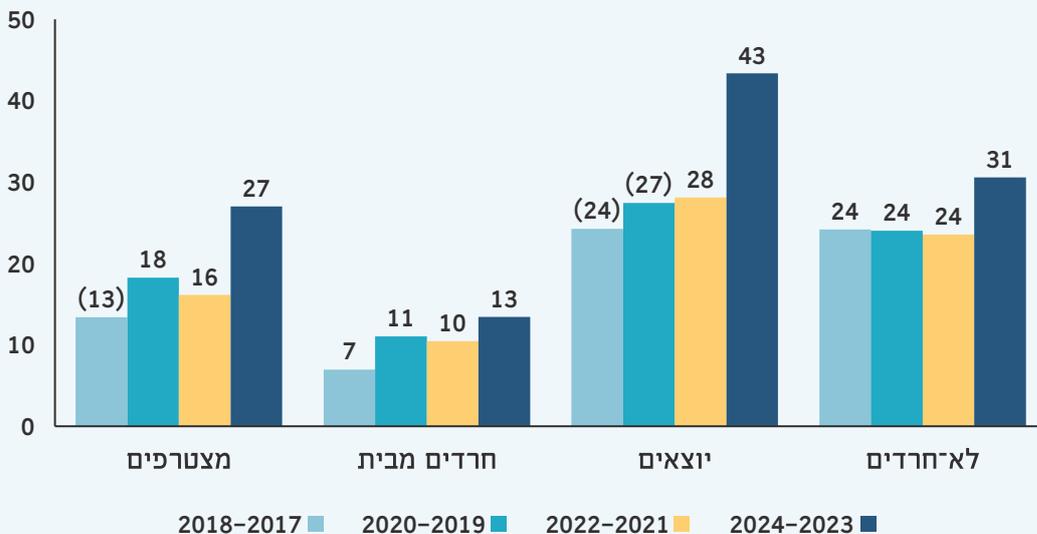

בסוגריים - ערך בקטגוריה שטעות הדגימה היחסית בה היא בין 0.15 ל-0.3. היעדר ערך - טעות הדגימה גדולה מ-0.3 (להרחבה ראו בנספח המקוון).

מקור: נתוני הסקר החברתי של הלמ"ס לשנים 2021-2024, יהודים (נשים וגברים) בני 20-64. סיכון ממחלה או מוגבלות: קיבוץ שתי קטגוריות - מחלה או מוגבלות; קושי בטיפול ממושך בבני משפחה מבוגרים. סיכון כלכלי: קיבוץ שלוש קטגוריות - איבוד מקום עבודה, קושי לכסות הוצאות, היעדר רמת דיור נאותה. סיכון אחר: קיבוץ שלוש קטגוריות - קושי להשיג חינוך הולם לילדים, פשיעה או אלימות, סיכון אחר. סיכון ביטחוני: קטגוריה אחת. לפני המלחמה: 7.10.2021-2023; אחרי המלחמה: 7.10.2023-2024.

בדומה לעלייה המדווחת על חשש ביטחוני נמצאה עלייה גם במדווחים על תחושות דיכאון לאחר 7 באוקטובר. בקרב כלל קבוצות המשנה תחושת הדיכאון המדווחת לא השתנתה באופן מהותי בשנים 2017-2022, אך החל מ-2023 ניכרת עלייה: מ-24% ל-31% בקרב הלא־חרדים, מ-28% ל-43% בקרב היוצאים ומ-17% לערך ל-27% בקרב המצטרפים. הקבוצה היחידה שלא חלה שינוי היא החרדים מבית. מעבר לזה, לא נרשמה עלייה ניכרת בשיעור המדווחים על בדידות או על דאגות המפריעות לשינה בעקבות המלחמה.

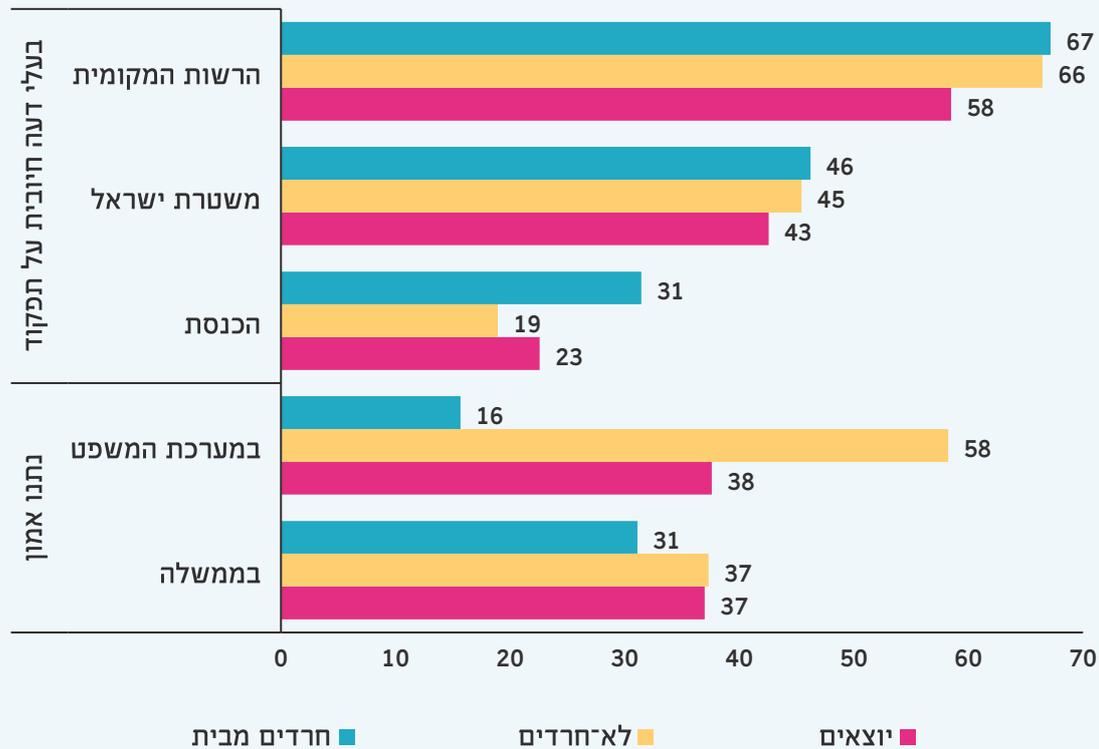
תרשים ת-ד-3: דיווח על תחושת דיכאון - לפי שנות הסקר (%)

בסוגריים - ערך בקטגוריה שטעות הדגימה היחסית בה היא בין 0.15 ל-0.3 (להרחבה ראו בנספח המקוון). מקור: נתוני הסקר החברתי של הלמ"ס לשנים 2017-2024, יהודים (נשים וגברים) בני 20-64. חשם דיכאון: השיבו "תמיד או לעיתים קרובות" או "לפעמים, מדי פעם" לשאלה "האם ב-12 החודשים האחרונים הרגשת מדוכא?".

הסקר החברתי מציג נתונים בנוגע למידת האמון ושביעות הרצון של אזרחי ישראל מתפקוד גופי ממשל: הממשלה, מערכת המשפט, הכנסת ועוד. ממצאי הניתוח מלמדים על הבדלים בין הקבוצות. בקרב הלא־חרדים נמצאה רמת אמון גבוהה יחסית במערכת המשפט ושביעות רצון גבוהה מתפקוד הרשות המקומית, ומנגד – רמת אמון בינונית בממשלה ושביעות רצון בינונית מתפקוד המשטרה. שביעות הרצון הנמוכה ביותר בקרב הלא־חרדים היא מתפקוד הכנסת. התמונה שהתקבלה בקרב היוצאים דומה יחסית לזו של הלא־חרדים, למעט רמת האמון במערכת המשפט שהיא נמוכה יותר ושביעות רצון מעט גבוהה יותר מתפקוד הכנסת.

תרשים ת-ד-4: רמות אמון ושביעות רצון מתפקוד גופי שלטון בישראל (ממוצע לשנים 2018-2024)

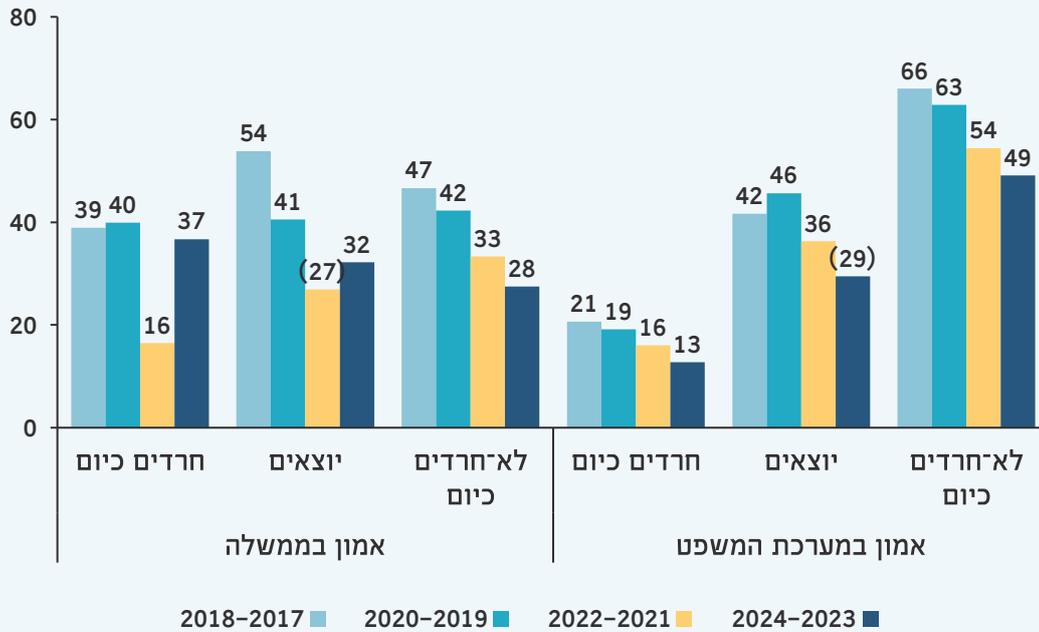
מקור: נתוני הסקר החברתי של הלמ"ס לשנים 2018-2024, יהודים (נשים וגברים) בני 20-64.

עם זאת, יש לזכור שהנתונים משקפים ממוצע לתקופה ארוכה, אשר התאפיינה בזעזועים פוליטיים ואירועים ביטחוניים שהם בעלי פוטנציאל גבוה להשפיע על רמות האמון ושביעות הרצון. כך למשל, לפי נתוני מדד הדמוקרטיה של המכון הישראלי לדמוקרטיה (הרמן ואחרים, 2025) בתקופות ממשלת בנט־לפיד נרשמה בקרב תומכי הימין ירידה באמון במוסדות המדינה, ואילו בקרב תומכי השמאל חלה עלייה ובקרב תומכי המרכז לא היה שינוי מהותי ביחס לממוצע התקופתי.

נוכח זאת, כדי להבין את התמונה המלאה נתוני הסקר החברתי נותחו באופן השוואתי על פני השנים 2018-2024 בחלוקה לזוגות שנים. מהנתונים עולה תמונה של שחיקה באמון בממשלה בקרב לא־חרדים ובקרב היוצאים. בחינת השינויים בין הקבוצות מלמדת כי בשנים 2021-2022 (עמודות בצהוב) – תקופה שחופפת ברובה לממשלת בנט־לפיד (2021.6.13-2022.12.29) – יש ירידה נקודתית באמון בממשלה בקרב חרדים מבית ובקרב היוצאים, אך עלייה בתקופה שלאחריה. ירידה זו מתאימה לקבוצות עם אחוז תמיכה גבוה בממשלת נתניהו ואחוז תמיכה נמוך בממשלת בנט־לפיד. נתונים אלו רומזים כי רמות התמיכה של היוצאים בממשלות הימין הן נמוכות מהחרדים מבית וגבוהות מהלא־חרדים.

הירידה המתמדת באמון במערכת המשפט היא רוחבית וחוצה קבוצות. כך למשל, בקרב הלא־חרדים האמון במערכת המשפט ירד מ־66% בשנים 2017–2018 ל־49% בשנים 2023–2024, ובקרב היוצאים ירד מ־42% ל־29% בהתאמה.

תרשים ת-ד-5: רמות אמון בממשלה ובמערכת המשפט - לפי שנה (%)

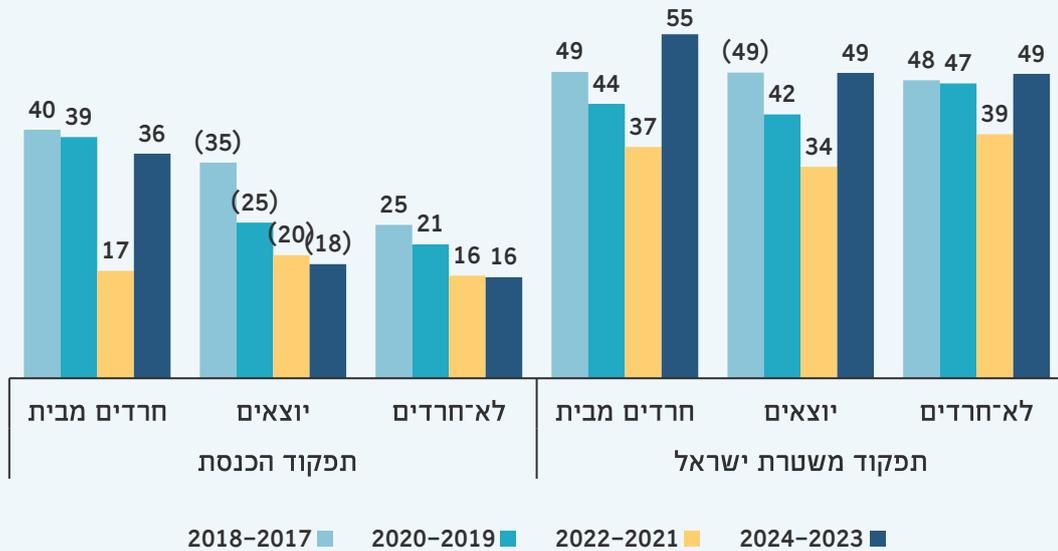

בסוגריים - ערך בקטגוריה שטעות הדגימה היחסית בה היא בין 0.15 ל־0.3 (להרחבה ראו בנספח המקוון). מקור: נתוני הסקר החברתי של הלמ"ס לשנים 2017–2024, יהודים (נשים וגברים) בני 20–64.

כמצוין לעיל, בסקר החברתי מובאים גם נתונים ביחס לשביעות הרצון מתפקוד גופי כנסת ישראל, משטרת ישראל, מערכת החינוך, הרשות המקומית ומערכת הבריאות.

כנסת ישראל היא הגוף הזוכה לשביעות הרצון הנמוכה ביותר, ובעיקר בהשוואה לגופי שלטון ואכיפת החוק. בארבע השנים האחרונות רק 16% מהלא־חרדים הביעו דעה חיובית על תפקוד הכנסת, ולאורך זמן ניכרת שחיקה עקבית ברמות שביעות הרצון מהרשות המחוקקת. דפוס דומה נמצא גם אצל היוצאים. לעומת שתי קבוצות אלו, חרדים מבית מביעים הערכה גבוהה לתפקוד הכנסת, למעט ירידה נקודתית בתקופת ממשלת בנט־לפיד. שביעות הרצון הגבוהה יותר בקרב החרדים מבית יכולה לשקף את שביעות הרצון מתפקוד חברי הכנסת החרדים בכל הקשור לצורכי האוכלוסייה החרדית.

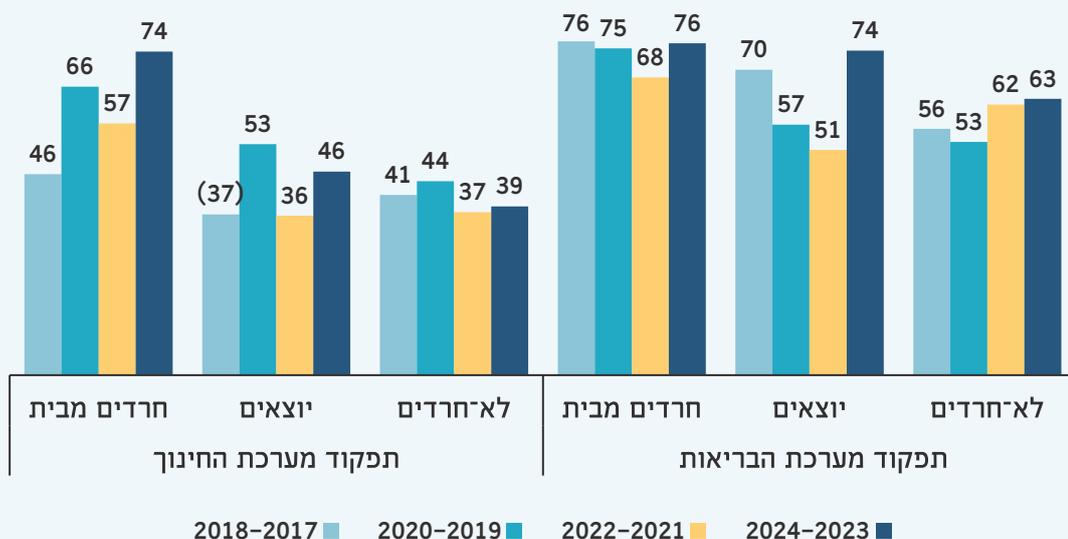
תרשים ת-ד-6: שביעות רצון מתפקוד המשטרה והכנסת - לפי שנה (%)

בסוגריים - ערך בקטגוריה שטעות הדגימה היחסית בה היא בין 0.15 ל-0.3 (להרחבה ראו בנספח המקוון). מקור: נתוני הסקר החברתי של הלמ"ס לשנים 2017-2024, יהודים (נשים וגברים) בני 20-64.

שביעות הרצון מתפקודה של משטרת ישראל היא בינונית (כ-50%) וללא סימני שחיקה לאורך זמן, וזאת גם בקרב הלא-חרדים. נתון זה מפתיע במידה מסוימת נוכח העובדה שבשנים האחרונות המשרד לביטחון פנים ותפקוד המשטרה זכו לביקורת רבה ועמדו במרכז מחלוקת פוליטית. ממצא דומה עלה במחקר של המכון הישראלי לדמוקרטיה (הרמן ואחרים, 2025). ניתוח המגמות מתפקוד מערכת הבריאות והחינוך מלמד על שביעות רצון קבועה למדי לאורך הזמן.

תרשים ת-ד-7: שביעות רצון מתפקוד מערכת הבריאות והחינוך - לפי שנה (%)

בסוגריים - ערך בקטגוריה שטעות הדגימה היחסית בה היא בין 0.15 ל-0.3 (להרחבה ראו בנספח המקוון). מקור: נתוני הסקר החברתי של הלמ"ס לשנים 2017-2024, יהודים (נשים וגברים) בני 20-64.

ד-מקורות

- הרמן, ת', יוחנני, ל', קפלן, י' וספוז'ניקוב, א' (2025). **מדד הדמוקרטיה הישראלית 2025**. המכון הישראלי לדמוקרטיה. למ"ס (2022). **הסקר החברתי 2020 - לוח 3** (פרסום מס' 1864). ירושלים: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
- Crowne, D. P., & Marlowe, D. (1960). A new scale of social desirability independent of psychopathology. *Journal of consulting psychology, 24*(4), 349–354.
- Edwards, A. L. (1953). The relationship between the judged desirability of a trait and the probability that the trait will be endorsed. *Journal of applied Psychology, 37*(2), 90–93.
- Rier, D. A., Schwartzbaum, A., & Heller, C. (2008). Methodological issues in studying an insular, traditional population: A women's health survey among Israeli haredi (ultra-Orthodox) Jews. *Women & Health, 48*(4), 363–381.

ד-לוחות

בלוחות הבאים מוצגים נתונים מפורטים בנוגע לארבע קבוצות המשנה שעבורן הוצגו נתונים בגוף הפרק: **יוצאים (חרדים לשעבר)** - בעלי רקע חרדי שאינם חרדים כיום; **חרדים מבית** - בעלי רקע חרדי שהם חרדים כיום; **מצטרפים ("מתחרדים")** - בעלי רקע לא-חרדי שהם חרדים כיום; **לא-חרדים** - בעלי רקע לא-חרדי שאינם חרדים כיום.

נוסף על כך מוצגים נתונים משלימים לשתי קבוצות הניתוח הרחבות לפי השתייכות בעבר וכיום:

- **כלל בעלי רקע חרדי** (חרדים מבית ויוצאים)
- **כלל החרדים כיום** (חרדים מבית ומצטרפים)

הערכים של קבוצת **כלל הלא-חרדים כיום** (לא-חרדים ויוצאים) אינם מובאים בלוחות, מכיוון שהם דומים מאוד לערכים של לא-חרדים.

לוח ד-1: שביעות רצון מהקשר המשפחתי - לפי מצב משפחתי (%)

	כלל החרדים כיום	כלל בעלי רקע חרדי	מצטרפים	חרדים מבית	יוצאים	לא-חרדים	
סך הכול							
סך הכול מרוצים	98	98	96	99	90	96	
מרוצים מאוד	81	82	70	85	56	69	
מרוצים	17	16	26	14	33	26	
מדד משוקלל	93	93	88	94	81	88	
רווקים							
סך הכול מרוצים	96	94	92	97	86	95	
מרוצים מאוד	80	73	70	82	47	70	
מרוצים	16	21	(22)	15	39	25	
מדד משוקלל	92	89	87	93	77	88	
נשואים או הורים לילדים							
סך הכול מרוצים	98	98	96	99	92	96	
מרוצים מאוד	81	83	70	85	62	69	
מרוצים	17	15	26	14	29	27	
מדד משוקלל	93	94	88	95	84	88	

בסוגריים - ערך בקטגוריה שטעות הדגימה היחסית בה היא בין 0.15 ל-0.3. הערכים של מצטרפים רווקים הושמטו בשל המדגם הקטן (להרחבה ראו בנספח המקוון).

מקור: נתוני הסקר החברתי של הלמ"ס לשנים 2017-2024, יהודים בני 20-64.

לוח ד-2: תחושת הערכה מהמשפחה - לפי מצב משפחתי (%)

כלל החרדים כיום	כלל בעלי רקע חרדי	מצטרפים	חרדים מבית	יוצאים	לא־חרדים	
סך הכול						
99	99	98	99	94	98	סך הכול מעריכים
90	90	84	92	75	87	במידה גבוהה
9	8	14	7	19	11	במידה מסוימת
96	96	94	97	89	95	מדד משוקלל
רווקים						
99	97	99	99	91	97	סך הכול מעריכים
87	83	72	89	68	85	במידה גבוהה
12	14	(26)	(10)	23	12	במידה מסוימת
95	93	90	96	85	94	מדד משוקלל
נשואים או הורים לילדים						
99	99	98	99	96	98	סך הכול מעריכים
91	92	85	93	80	88	במידה גבוהה
8	7	13	7	(16)	10	במידה מסוימת
96	97	94	97	92	95	מדד משוקלל

בסוגריים - ערך בקטגוריה שטעות הדגימה היחסית בה היא בין 0.15 ל-0.3. הערכים של מצטרפים רווקים הושמטו בשל המדגם הקטן (להרחבה ראו בנספח המקוון).

מקור: נתוני הסקר החברתי של הלמ"ס לשנים 2017-2024, יהודים בני 20-64.

לוח ד-3: רמת חיים - לפי מגדר ולפי קבוצות גיל (%)

כלל החרדים כיום	כלל בעלי רקע חרדי	מצטרפים	חרדים מבית	יוצאים	לא-חרדים	
גברים ונשים						
74	74	67	76	59	71	בעלי דירה ¹
47	43	72	39	75	87	בעלי מכונית ²
15	17	14	15	34	46	בשנה האחרונה נפשו בחו"ל
48	43	77	38	79	89	בעלי רישיון נהיגה
גברים						
75	76	66	78	61	71	בעלי דירה ¹
47	43	72	38	77	87	בעלי מכונית ²
16	18	16	16	34	46	בשנה האחרונה נפשו בחו"ל
61	57	87	53	88	93	בעלי רישיון נהיגה
נשים						
73	73	69	74	56	71	בעלות דירה ¹
47	43	71	40	72	86	בעלות מכונית ²
14	17	12	15	34	47	בשנה האחרונה נפשו בחו"ל
33	28	65	24	69	85	בעלות רישיון נהיגה
צעירים בני 20-34 (גברים ונשים)						
66	67	49	69	54	61	בעלי דירה ¹
41	40	70	37	70	85	בעלי מכונית ²
15	17	(13)	15	34	47	בשנה האחרונה נפשו בחו"ל
40	40	77	35	76	88	בעלי רישיון נהיגה

בסוגריים - ערך בקטגוריה שטעות הדגימה היחסית בה היא בין 0.15 ל-0.3 (להרחבה ראו בנספח המקוון).

מקור: נתוני הסקר החברתי של הלמ"ס לשנים 2017-2024, יהודים בני 20-64.

- מי שמתגורר/ת בדירה בבעלות אחד מבני משק הבית או שהשיב/ה שבבעלותם דירה אחרת (שאלה ברמת משק הבית).
- עומדת לרשותם מכונית פרטית או מסחרית, לא כולל משאיות מעל 4 טון או כלי רכב דו-גלגלי (שאלה ברמת משק הבית).

לוח ד-4: שביעות רצון כללית וכלכלית - לפי מגדר ולפי קבוצות גיל (%)

כלל החרדים כיום	כלל בעלי רקע חרדי	מצטרפים	חרדים מבית	יוצאים	לא־חרדים	
גברים ונשים						
98	98	97	99	92	94	מרוצים מחייהם ¹
77	79	71	79	81	65	מעריכים שחייהם ישתפרו ²
72	71	70	73	55	66	מרוצים ממצבם הכלכלי ¹
66	68	63	67	74	59	מעריכים שמצבם הכלכלי ישתפר ³
69	70	62	71	64	75	מצליחים לכסות את הוצאותיהם החודשיות ⁴
גברים						
98	98	97	99	91	94	מרוצים מחייהם ¹
76	79	70	79	78	64	מעריכים שחייהם ישתפרו ²
75	74	72	77	57	68	מרוצים ממצבם הכלכלי ¹
66	68	62	67	72	61	מעריכים שמצבם הכלכלי ישתפר ³
70	72	64	73	66	77	מצליחים לכסות את הוצאותיהם החודשיות ⁴
נשים						
98	98	98	99	94	94	מרוצות מחייהן ¹
77	79	72	79	86	65	מעריכות שחייהן ישתפרו ²
69	68	67	70	52	64	מרוצות ממצבן הכלכלי ¹
67	69	64	68	76	57	מעריכות שמצבן הכלכלי ישתפר ³
67	69	59	70	63	74	מצליחות לכסות את הוצאותיהן החודשיות ⁴
צעירים בני 20-34 (גברים ונשים)						
99	98	99	99	92	95	מרוצים מחייהם ¹
82	83	82	82	87	81	מעריכים שחייהם ישתפרו ²
73	71	71	73	54	64	מרוצים ממצבם הכלכלי ¹
73	74	78	72	82	78	מעריכים שמצבם הכלכלי ישתפר ³
74	75	66	76	68	81	מצליחים לכסות את הוצאותיהם החודשיות ⁴

בסוגריים - ערך בקטגוריה שטעות הדגימה היחסית בה היא בין 0.15 ל-0.3 (להרחבה ראו בנספח המקוון).

מקור: נתוני הסקר החברתי של הלמ"ס לשנים 2017-2024, יהודים בני 20-64.

1. השיבו "מרוצה מאוד" או "מרוצה".

2. מעריכים שבשנים הקרובות חייהם יהיו טובים יותר.

3. מעריכים שבשנים הקרובות מצבם הכלכלי יהיה טוב יותר.

4. השיבו "מצליח/ה ללא כל קושי" או "מצליח/ה" לכסות את כל הוצאות החודשיות של משק הבית (כולל הוצאות למזון, לחשמל, לטלפון וכדומה).

לוח ד-5: רווחה נפשית - לפי מגדר ולפי קבוצות גיל (%)

כלל החרדים כיום	כלל בעלי רקע חרדי	מצטרפים	חרדים מבית	יוצאים	לא־חרדים	
סך הכול						
10	11	13	9	26	19	בדידות ¹
13	13	19	11	32	26	הרגישו מדוכאים ²
25	25	33	22	47	43	חווים דאגות המפריעות לשינה ²
52	53	55	50	72	66	הרגישו לחץ ²
97	97	96	97	93	95	מתמודדים עם בעיות ²
91	92	86	93	83	84	הרגישו מלאי מרץ ²
גברים						
9	10	10	8	24	16	בדידות ¹
12	12	16	10	26	21	הרגישו מדוכאים ²
21	21	25	19	38	36	חווים דאגות המפריעות לשינה ²
44	45	47	43	65	59	הרגישו לחץ ²
96	96	95	97	90	95	מתמודדים עם בעיות ²
90	91	86	92	83	85	הרגישו מלאי מרץ ²
נשים						
11	11	18	10	29	22	בדידות ¹
14	14	22	11	39	30	הרגישו מדוכאים ²
29	29	42	26	58	50	חווים דאגות המפריעות לשינה ²
60	61	64	58	81	73	הרגישו לחץ ²
98	98	97	98	98	96	מתמודדות עם בעיות ²
92	93	86	94	83	84	הרגישו מלאות מרץ ²
צעירים בני 20-34 (גברים ונשים)						
9	11	(13)	9	26	19	בדידות ¹
11	13	15	11	30	27	הרגישו מדוכאים ²
20	21	26	19	42	37	חווים דאגות המפריעות לשינה ²
49	51	54	49	73	69	הרגישו לחץ ²
97	97	96	97	94	96	מתמודדים עם בעיות ²
93	93	89	94	87	87	הרגישו מלאי מרץ ²

בסוגריים - ערך בקטגוריה שטעות הדגימה היחסית בה היא בין 0.15 ל-0.3 (להרחבה ראו בנספח המקוון).

מקור: נתוני הסקר החברתי של הלמ"ס לשנים 2017-2024, יהודים בני 20-64.

1. השיבו "לעיתים קרובות" או "מדי פעם" לשאלה "האם יש מצבים שבהם את/ה מרגיש/ה בדידות?"
2. חשים לחץ, דיכאון, דאגות שהפריעו לישון, התמודדו עם בעיות, או הרגישו מלאי מרץ - השיבו "תמיד או לעיתים קרובות" או "לפעמים, מדי פעם" לשאלות "האם ב-12 החודשים האחרונים הרגשת לחוצה / הרגשת מדוכאת / דאגות הפריעו לך לישון / התמודדת עם בעיות / היית מלא מרץ?"

לוח ד-6: רווחה נפשית - לפי תקופות (%)

לא־חרדים	יוצאים	חרדים מבית	מצטרפים	בעלי רקע חרדי	חרדים כיום	
חוו בדידות						
20	(24)	8	(11)	10	9	2018-2017
18	(22)	8	17	9	10	2020-2019
19	27	10	14	12	11	2022-2021
20	31	10	(12)	12	10	2024-2023
הרגשות דיכאון						
24	(24)	7	13	9	9	2018-2017
24	(27)	11	18	13	13	2020-2019
24	28	10	16	12	12	2022-2021
31	43	13	27	17	16	2024-2023
דאגות המפריעות לשינה						
43	36	19	25	21	21	2018-2017
43	53	21	37	24	25	2020-2019
41	40	23	33	25	25	2022-2021
46	56	25	37	28	27	2024-2023
הרגשות לחץ						
70	66	51	60	52	53	2018-2017
65	75	57	59	58	57	2020-2019
61	70	45	48	48	46	2022-2021
68	76	50	53	53	51	2024-2023

בסוגריים - ערך בקטגוריה שטעות הדגימה היחסית בה היא בין 0.15 ל-0.3 (להרחבה ראו בנספח המקוון).

מקור: נתוני הסקר החברתי של הלמ"ס לשנים 2017-2024, יהודים בני 20-64.

1. השיבו "לעיתים קרובות" או "מדי פעם" לשאלה "האם יש מצבים שבהם אתה מרגיש/ה בדידות?"

2. חשים לחץ, דיכאון, דאגות שהפריעו לישון, התמודדו עם בעיות, או הרגישו מלאי מרץ - השיבו "תמיד או לעיתים קרובות" או "לפעמים, מדי פעם" לשאלות "האם ב-12 החודשים האחרונים הרגשת לחוצה / הרגשת מדוכאת / דאגות הפריעו לך לישון / התמודדת עם בעיות / היית מלא מרץ?"

לוח ד-7: מעורבות בחיים הציבוריים ועמדות כלפי מערכות השלטון (%)

כלל החרדים כיום	כלל בעלי רקע חרדי	מצטרפים	חרדים מבית	יוצאים	לא־חרדים	
מעורבות ציבורית						
11	12	11	12	15	18	מעורבים בחיים הציבוריים או הפוליטיים ¹
12	11	16	10	19	16	מעריכים שביכולתם להשפיע על מדיניות הממשלה ²
דעה חיובית על תפקוד³						
31	30	29	31	23	19	הכנסת
46	46	46	46	43	45	משטרת ישראל
59	62	46	64	44	40	מערכת החינוך
72	72	68	73	62	59	מערכת הבריאות
67	66	66	67	58	66	הרשות המקומית
אמון במוסדות⁴						
33	32	38	31	37	37	בממשלה
17	18	21	16	38	58	במערכת המשפט
77	78	71	79	72	76	במערכת הבריאות
49	48	54	48	49	58	במשטרת ישראל ⁵
71	71	68	72	65	73	ברשות המקומית ⁵

מקור: נתוני הסקר החברתי של הלמ"ס לשנים 2017-2024, יהודים בני 20-64.

1. השיבו כן לשאלה "ב־12 חודשים האחרונים, האם היית מעורב/ת בחיים הציבוריים או הפוליטיים, ברמה המקומית או הארצית?"
2. השיבו "כן, במידה רבה" או "כן, במידה מסוימת" לשאלה "להערכתך האם את/ה יכול/ה להשפיע על מדיניות הממשלה?"
3. השיבו "טוב מאוד" או "טוב" לשאלה "מה דעתך על תפקוד הגופים הבאים:..."
4. השיבו "כן, במידה רבה" או "כן, במידה מסוימת" לשאלה "האם את/ה נותנת אמון ב...?"
5. השאלה נשאלה רק בחלק מהשנים.

לוח ד-8: שיעור הבעת אמון ושביעות רצון מתפקוד מוסדות הממשלה - לפי תקופות (%)

לא־חרדים	יוצאים	חרדים מבית	מצטרפים	בעלי רקע חרדי	חרדים כיום	
אמון בממשלה¹						
47	54	36	46	38	39	2018-2017
42	41	40	41	40	40	2020-2019
33	27	15	21	17	16	(*) 2022-2021
27	32	35	43	35	37	2024-2023
אמון במערכת המשפט¹						
66	42	18	27	20	21	2018-2017
63	46	19	21	22	19	2020-2019
55	36	14	24	16	16	(*) 2022-2021
49	29	13	(12)	15	13	2024-2023
תפקוד הכנסת²						
25	(35)	40	40	39	40	2018-2017
21	(25)	39	24	37	35	2020-2019
16	(20)	17	20	18	18	(*) 2022-2021
16	(18)	36	35	34	36	2024-2023
תפקוד משטרת ישראל²						
48	49	49	47	49	49	2018-2017
47	42	44	42	44	43	2020-2019
39	34	37	42	37	38	(*) 2022-2021
49	49	55	52	54	54	2024-2023
תפקוד הרשות המקומית²						
61	50	63	74	62	66	2018-2017
70	60	68	64	67	67	2020-2019
65	56	68	67	67	68	(*) 2022-2021
68	63	67	63	67	66	2024-2023

מקור: נתוני הסקר החברתי של הלמ"ס לשנים 2017-2024, יהודים בני 20-64.

1. השיבו כן לשאלה "ב־12 חודשים האחרונים, האם היית מעורב/ת בחיים הציבוריים או הפוליטיים, ברמה המקומית או הארצית?"
2. השיבו "כן, במידה רבה" או "כן, במידה מסוימת" לשאלה "להערכתך האם את/ה יכול/ה להשפיע על מדיניות הממשלה?"
3. השיבו "טוב מאוד" או "טוב" לשאלה "מה דעתך על תפקוד הגופים הבאים:..."
4. השיבו "כן, במידה רבה" או "כן, במידה מסוימת" לשאלה "האם את/ה נותנת אמון ב...?"
5. השאלה נשאלה רק בחלק מהשנים.